

VNEUS Hulikko Johanna(VNK)

11.10.2013

Eduskunta
Suuri valiokunta

Viite

Asia

Komission tiedonanto EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamisesta

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:
EU/2013/1573

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys komission tiedonannosta EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamisesta.

EU-ministerivaliokunta käsitteli asian 11.10. 2013 pitämässään kokouksessa.

EU-asioiden valtiosihteeri

Kare Halonen

EU-erityisasiantuntija

Johanna Hulikko

LIITTEET

Asiasanat	EMU, sosiaalipolitiikka, työllisyys, Eurooppa-neuvosto
Hoitaa	OM, STM, TEM, VM, VNK
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, TPK, UM, VTV, YM

VNEUS Hulikko Johanna(VNK)

11.10.2013

Asia

Komission tiedonanto EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamisesta

Kokous

Liitteet

KOM(2013) 690 (fi+sv)

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

-

U-tunnus / E-tunnus:

-

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Eduskunnalle annetaan selvitys komission tiedonannosta

Asia on esillä työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttajaneuvostossa 15.10.2013 sekä Eurooppa-neuvostossa 24.–25.10.2013

Asiakirjat:

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Talous- ja rahaliitolle vahvempi sosiaalinen ulottuvuus” KOM(2013) 690, 2.10.2013

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Komission tiedonanto ei ole oikeudellisesti sitova

Käsittelijä(t):

VNK, Johanna Hulikko, 0295 160321 (laatija)

TEM, Liisa Heinonen, 0295 064131

STM, Carin Lindqvist-Virtanen, 0295 163166

VM, Ilkka Kajaste, 0295 530237

Suomen kanta/ohje:

Komission tiedonanto talous- ja rahaliiton sosiaalisesta ulottuvuudesta koskee ärkeätä aihealuetta, josta on syytä käydä laajaa keskustelua. Yleisesti ottaen useimmat Euroopan unionin jäsenmaat ovat selviytyneet pitkittyneestä talous- ja rahoituskriisistä verrattain hyvin. Eräissä kriisimaissa työttömyystilanteen kärjistyminen, varsinkin

nuorisotyöttömyyden jyrkkä kasvu, jolla on laajamittaisia sosiaalisia vaikutuksia, on kuitenkin vakava ongelma, johon on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Unionin olisikin käytettävä kaikkia olemassa olevia välineitään tilanteen helpottamiseksi. Pohjoismainen malli, jossa korkea kilpailukyky ja tuottavuus yhdistyvät korkeaan työllisyyteen, sosiaaliturvaan ja koulutustasoon, voi toimia esimerkkinä EU:lle kriisin jälkeistä politiikkaa määriteltäessä.

Uutena asiana tiedonannossa tehdään esitys työllisyyspolitiikkaa ja sosiaalipolitiikkaa koskevien indikaattorien liittämistä talouspolitiikan koordinaatiota koskevaan eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja kokonaistaloudellisia tasapainottomuuksia koskevaan tulostauluun. Suomi tukee tätä ehdotusta työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa koskevien näkökohtien ottamiseksi paremmin huomioon, mutta edellyttää, että näitä indikaattoreita ei käytetä perusteluina varsinaisen menettelyn käynnistämiseksi, toisin sanoen ne tuovat lähinnä päätöksentekoa tukevaa informaatiota. On tärkeää, että tilastoluvut ja osoittimet ovat luotettavia ja vertailukelpoisia, jos ne liitetään osaksi tulostaulua. Myös komission ehdottama työllisyys- ja sosiaali-indikaattoreille pohjautuva tulostaulu voi tarjota hyödyllistä ja vertailukelpoista lisätietoa päätöksenteon tueksi. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että neuvoston tulee jo olemassa olevien talouspolitiikan koordinaatiota koskevien menettelyjen yhteydessä tehdä jäsenvaltioiden tilanteita koskevat kokonaisarviot, joiden yhteydessä mm. työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa koskevat näkökohdat otetaan huomioon. Hyvien käytäntöjen tunnistaminen vertailuun perustuvaan arvioinnin avulla (benchmarking) voi olla hyvä menetelmä poliittisen koordinaation kehittämiseksi työpolitiikassa ja sosiaalipolitiikassa. Jäsenvaltioiden erilaisuus tulee kuitenkin ottaa joustavasti huomioon

EU:n rahoitusinstrumenttien, kuten koheesio- ja rakennerahastojen sekä globalisaatorahaston, tehokas käyttö taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen eriarvoisuuden kaventamiseksi sekä kasvun ja kilpailukyvyn edistämiseksi, on tärkeää.

Työvoiman vapaa liikkuvuus on hyödyllinen väline työllisyyden ja osaamisen edistämiseksi. Se voi edistää talouden kasvuedellytyksiä työvoimapulasta kärsivillä alueilla ja lieventää sosiaaliturvajärjestelmiin kohdistuvaa painetta korkean työttömyyden alueella. EU:n tulee jatkaa toimia, joilla henkilöiden liikkuvuudelta poistetaan käytännön esteitä. Suomi tulee vaikuttamaan komissioon sen suunnitellessa ensi vuonna annettavia ehdotuksia, joissa tarkastellaan uudelleen asetusten (EY) N:o 883/2004 ja N:o 987/2009 työttömyyttä koskevia osia.

Tiedonannossa toistettuihin ehdotuksiin euroalueen yhteisestä rahoituskapasiteetista ja euroalueen yhteisestä budjetista Suomi on ottanut kantaa EMU:n kehittämistä koskevassa e-jatkokirjeessä E113/2012 (5.12.2012).

Suomi tukee ehdotuksia sosiaalisen vuoropuhelun vahvistamiseksi, mutta muistuttaa, että eräät kysymykset kuten palkanmuodostus kuuluvat työmarkkinaosapuolten sopimusautonomian piiriin.

Euroopan sosiaalista ulottuvuutta on käsitelty laajemmin eduskunnalle annetussa valtioneuvoston selonteossa EU-politiikasta 2013. Tämän käsittelyn yhteydessä tarjoutuu mahdollisuus jatkaa keskustelua Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta.

Pääasiallinen sisältö:

Tausta:

Komission 2.10.2013 julkaisema tiedonanto on vastaus Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2012 esittämään pyyntöön esitellä mahdollisia toimenpiteitä, jotka koskevat EMU:n sosiaalista ulottuvuutta, sosiaalinen vuoropuhelu mukaan luettuna. Kesäkuussa 2013 Eurooppa-neuvosto kehotti seuraamaan paremmin sosiaalista ja työmarkkinoiden tilannetta EMU:ssa mm. käyttämällä asianmukaisia sosiaali- ja työllisyysindikaattoreita talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä. Eurooppa-neuvosto totesi myös, että on tärkeää varmistaa työllisyys- ja sosiaalipolitiikan parempi koordinointi jäsenvaltioiden toimivaltaa täysin kunnioittaen sekä korosti työmarkkinaosapuolten ja sosiaalisen vuoropuhelun roolia. Komission tiedonanto on esillä Eurooppa-neuvostossa 24.–25.10.2013.

Komission antama tiedonanto liittyy laajempaan kokonaisuuteen, jonka yhteydessä arvioidaan indikaattoreiden käyttöä talouspolitiikan koordinaatiossa ja uusien politiikka-alueiden kytkemistä siihen. Kysymyksistä on tarkoitus sopia tulevassa Eurooppa-neuvostossa.

Sisältö:

Tiedonanto jakautuu kolmeen osa-alueeseen: työllisyyden ja sosiaalisen tilanteen seurannan tehostaminen ja politiikkakoordinaation vahvistaminen, solidaarisuuden ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen sekä sosiaalisen vuoropuhelun vahvistaminen.

Komissio määrittelee tiedonannon alussa sosiaalisen ulottuvuuden. Tässä yhteydessä mainitaan Eurooppa2020-strategian puitteissa hyväksytyt unioninlaajuiset tavoitteet sekä vuotuinen kasvuselvytys (AGS), johon liittyvät mm. jäsenmaiden arviointi ja maakohtaiset suositukset. Samassa yhteydessä komissio pyrkii osoittamaan keskeiset taloudelliset ja sosiaaliset unioniin ja euroalueeseen kohdistuvat haasteet. EMU:n kannalta sosiaalinen ulottuvuus liittyy reaalityövoiman sopeutumiskykyyn. Komission mukaan on EMU:n yhteisessä intressissä varmistaa, että rakenteelliset uudistukset toimeenpannaan kunnolla ja että jäsenmaat tukevat tässä toisiaan.

Tiedonannossa esitetään seuraavia toimia:

I Vahvistetaan työllisyys- ja sosiaalisen tilanteen seuranta- ja politiikkakoordinaatiota

Komissio viittaa talouspolitiikan koordinaation vahvistamiseen vuonna 2011 käyttöön otetulla valvontamekanismilla, jolla pyritään ehkäisemään makrotalouden tasapainottomuuksia. Tiedonannossa ehdotetaan, että mekanismiin ja se tulostauluun sisällytettäisiin neljä sosiaaliseen ulottuvuuteen liittyvää taustaindikaattoria. Indikaattorit koskevat osallistumista, pitkäaikaistyöttömyyttä, nuorten työttömyyttä sekä köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa eläviä. Indikaattoreiden avulla saadut tiedot otettaisiin huomioon raporteissa.

Tiedonannossa ehdotetaan lisäksi työllisyyttä ja sosiaalista kehitystä mittaaviin avainindikaattoreihin pohjautuvaa erillistä tulostaulua. Viiden indikaattorin tulostaulu julkaistaisiin osana vuosittaisen kasvukatsauksen liittyvää yhteistä työllisyysraporttia. Komissio katsoo, että tulostaulun avulla työllisyyteen vaikuttavat ja sosiaaliset kehityssuunnat voitaisiin tunnistaa paremmin ja varhaisemmassa vaiheessa EU-

ohjausjakson puitteissa. Komission ehdottamat viisi indikaattoria koskevat työttömyystilannetta ja sen kehityssuuntaa, koulutuksen ja työelämä ulkopuolella olevien osuutta ja nuorisotyöttömyysastetta, kotitalouksien todellista käytettävissä olevaa tuloa, työikäisen väestön köyhyysriskiä sekä eriarvoisuutta.

Komission mukaan on tärkeää varmistaa työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen vahvempi koordinaatio eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa. Tässä yhteydessä viitataan mm. työllisyyden ja sosiaalisen tilanteen seurantajärjestelmiin, joita hyödynnetään jäsenmaiden seurannassa ja vertailussa. Vertailutiedon pohjalta voitaisiin komission mukaan laatia tarvittaessa poliittista ohjausta, esim. neuvoston suositusten muodossa. Esimerkkinä tästä mainitaan nuorisotakuu.

II Vastuullisuus ja solidaarisuus sekä toimet työllisyyden ja liikkuvuuden edistämiseksi

Komission mukaan EU:n budjettia tulee hyödyntää täysimääräisesti EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden kehittämisessä. Saatavilla olevaa rahoitusta tulisi suunnata erityisesti suuria talousuudistuksia läpikäyviin maihin. Uuden rahoituskehyskauden ohjelmia ovat mm. Euroopan sosiaalirahasto, ohjelma työllisyyttä ja sosiaalisia innovaatioita varten, Euroopan globalisaatorahasto sekä vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto.

Tiedonannossa todetaan, että jäsenmaiden on työllisyystilanteen parantamiseksi pantava täytäntöön jo sovitut sitoumukset. Erityisesti nuorten tilanne edellyttää kiireellisiä toimia. Komissio pitää tärkeänä, että työn perässä muuttamista EU:n sisällä pyritään helpottamaan. Suurista työttömyysluvuista huolimatta alle neljä prosenttia työikäisestä väestöstä on komission mukaan muuttanut toiseen EU-maahan. Tiedonannossa kehoitetaan vähentämään työn perässä muuttamisen kustannuksia ja esteitä EU:ssa. Komissio suunnittelee esittävänsä työttömyysetuuskien eksportointiin liittyviä tarkistuksia sosiaaliturvan koordinaatioasetukseen.

Komissio viittaa marraskuussa 2012 julkaisemaansa tiedonantoon syvemmästä ja aidosta talous- ja rahaliitosta (Blueprint), jonka joidenkin näkökohtien se toteaa olevan erityisen relevantteja EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden kehittämisen kannalta. Komission näkemyksen mukaan lyhyen aikavälin toimenpiteenä tulisi perustaa monivuotisista rahoituskehyksistä erillinen rahoitusinstrumentti. Yhteisestä rahoituskapasiteetista myönnettäisiin tukea jäsenmaiden rakenteellisille uudistuksille.

Pitkän aikavälin tavoitteena tulisi komission mukaan olla autonominen euroalueen budjetti, josta voitaisiin tukea jäsenvaltioiden kykyä selviytyä talouden häiriöistä. Keskitetty budjetti toimisi komission näkemyksen mukaan euroalueen talouden vakauttamisvälineenä. Komissio katsoo pitkän aikavälin toimien edellyttävän perussopimuksen muutoksia.

III Vahvistetaan sosiaalista vuoropuhelua

Tiedonannossa korostetaan EU-tason sosiaalisen vuoropuhelun merkitystä sekä uudistusten omistajuuden ja toimeenpanon että politiikkakoordinaation vaikuttavuuden kannalta. Sosiaalisen vuoropuhelun kehittämisessä komission lähtökohtana on olemassa olevien foorumeiden kuten makrotaloudellisen vuoropuhelun ja kolmikantaisen sosiaalihuippukokouksen hyödyntäminen. Komissio ehdottaa, että se keskustelisi eurooppalaisten työmarkkinajärjestöjen kanssa sekä ennen vuosittaisen kasvukatsauksen julkaisemisesta että sen jälkeen. Maaliskuussa pidettävä

sosiaalihiippukokous keskittyisi eurooppalaiseen ohjausjaksoon. Komissio myös harkitsee ehdottavansa kolmikantaista sosiaalihiippukokousta koskevan neuvoston päätöksen uudelleen tarkastelua niin että se vastaisi paremmin Lissabonin sopimusta. Komissio kannustaa EU-maita keskustelemaan maakohtaisiin suosituksiin liittyvistä uudistuksista kansallisten järjestöjen kanssa.

Kansallinen käsittely:

EU-ministerivaliokunta 11.10.2013
EU25-jaosto 8.10.2013
EU29-jaosto 4.10.2013

Eduskuntakäsittely:

-

Käsittely Euroopan parlamentissa:

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

-

Taloudelliset vaikutukset:

-

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

-

Asiasanat	EMU, työllisyys, sosiaalipolitiikka
Hoitaa	STM, TEM, VM
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, SM, TPK, UM, VNK, VTV, YM

Bryssel 2.10.2013
COM(2013) 690 final

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE
TALOUS- JA RAHALIITOLLE VAHVEMPI SOSIAALINEN ULOTTUVUUS

**KOMISSION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE**

TALOUS- JA RAHALIITOLLE VAHVEMPI SOSIAALINEN ULOTTUVUUS

1. JOHDANTO

Euroopan komissio esitti 28. marraskuuta 2012 hahmotelman¹ tiiviin ja aidon talous- ja rahaliiton (EMU) luomiseksi. Hahmotelmassa ehdotetaan EMU:n politiikan, finanssipolitiikan ja talouden aloille vahvaa ja vakaata rakennetta. Joulukuussa 2012 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kannatti EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden, myös työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun, kehittämistä.

Kesäkuussa 2013 kokoontunut Eurooppa-neuvosto muistutti, että sosiaalista ulottuvuutta olisi vahvistettava, ja korosti, että on tärkeää parantaa seuranta ja ottaa huomioon EMU:n sosiaalinen tilanne ja työmarkkinat. Erityisesti olisi käytettävä tarkoituksenmukaisia työllisyyttä koskevia ja sosiaalisia indikaattoreita osana talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson talouspolitiikan koordinoitiprosessia. Eurooppa-neuvosto totesi myös tarpeen parantaa työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen koordinoitua sekä EU:n tasolla että kansallisella tasolla jäsenvaltioiden toimivaltaa kunnioittaen sekä viittasi työmarkkinaosapuolten ja niiden kanssa käytävän vuoropuhelun rooliin. Myös Euroopan parlamentti ilmaisi näkemyksensä prioriteeteista todellisen talous- ja rahaliiton luomisessa ja suositteli erityisesti eurooppalaista yhteiskuntasopimusta².

Tämä sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamista koskeva tiedonanto on komission uusi panos keskusteluun talous- ja rahaliiton syventämisestä. On kuitenkin otettava huomioon, että yleinen sosiaalipolitiikka on 28 jäsenvaltiolle kuuluva asia. Samoin olisi huomattava, että työllisyys- ja sosiaalipolitiikka kuuluvat suurelta osin jäsenvaltioiden toimivaltaan. Komissio esittää nyt joitakin aloitteita EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseksi keskittyen erityisesti

- i. työllisyyttä koskevien ja sosiaalisten haasteiden tehostettuun seurantaan ja politiikkojen koordinointiin;
- ii. solidaarisuuden lisäämiseen sekä työllisyyteen ja työvoiman liikkuvuuteen liittyviin toimiin;
- iii. työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun lujittamiseen.

¹ Komission tiedonanto ”Hahmotelma tiiviin ja aidon talous- ja rahaliiton luomiseksi. Keskustelunavaus”. 28.12.2012. COM(2012) 777.

² Euroopan parlamentin valiokunta-aloitteinen mietintö ”Kohti todellista talous- ja rahaliittoa”, 18.10.2012 (ns. Thyssenin mietintö).

2. EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen

2.1 Eurooppa 2020 -strategian yleinen sosiaalinen ulottuvuus

Unioni ottaa politiikkansa ja toimintansa määrittelyssä ja toteuttamisessa huomioon korkean työllisyystason edistämiseen, riittävän sosiaalisen suojelun takaamiseen, sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen sekä korkeatasoiseen koulutukseen ja ihmisten terveyden korkeatasoiseen suojeluun liittyvät vaatimukset (SEUT-sopimuksen 9 artikla).

Eurooppa 2020 -strategian hyväksyminen nosti sosiaalipolitiikan ensimmäistä kertaa keskeiseen osaan EU:n talousstrategiassa. EU asetti Eurooppa 2020 -strategiassa keskeisiksi tavoitteiksi työllisyyden parantamisen, koulun keskeyttämisten vähentämisen, korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden kasvattamisen ja vähintään 20 miljoonan ihmisen nostamisen köyhyydestä. Tämä on keskeinen osa älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategiaa. Nämä tavoitteet vaikuttavat jo sosiaalipolitiikkojen muotoiluun EU:ssa. Keskeisiä EU:n tasolla hyväksytyjä politiikkoja ja toimenpiteitä ollaan panemassa täytäntöön. Näitä ovat esimerkiksi huhtikuussa 2012 hyväksytty työllisyyspaketti, joulukuussa 2012 hyväksytty nuorisotyöllisyyspaketti ja helmikuussa 2013 hyväksytty sosiaalisia investointeja koskeva paketti.

Kun komissio määrittelee kansallisia ja EU-tason painopisteitä vuotuisessa kasvuselvityksessä, se haluaa varmistaa, että jäsenvaltiot mukauttavat talousarvionsa politiikkoihin, jotta voidaan erityisesti parantaa työllisyyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Kun komissio kerran vuodessa tarkastelee kunkin jäsenvaltion taloudellista ja sosiaalista kehitystä EU-ohjausjaksoa koskevassa prosessissa ja antaa maakohtaisia suosituksia kansallisten politiikkojen linjauksia varten, se tuo esiin EU:n ja euroalueen suurimpia taloudellisia ja sosiaalisia haasteita. EU-ohjausjakso muodostaa näin ollen puitteet jäsenvaltioiden taloudellisten ja sosiaalisten uudistusten ohjaamista ja seurantaan varten. Lisäksi sosiaalipolitiikan alaan kuuluvia rakenteellisia uudistuksia on ohjattu sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta koskevalla avoimella koordinoitimenetelmällä.

Kriisi on tuonut esiin joidenkin jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen kestättömyyden sekä paljastanut rakenteellisia heikkouksia Euroopan taloudessa ja EU-tason hallinnossa. Kriisitoimissa on keskitytty voimakkaasti tarvittaviin rakenteellisiin uudistuksiin, etenkin taloudellista tukea saavissa jäsenvaltioissa, jäljempänä 'ohjelmamaat', sekä laajemmin maakohtaisiin suosituksiin muiden maiden osalta.

Taluskriisi on kuitenkin vaikeuttanut Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista: työllisyys on heikentynyt useimmissa jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioiden erot työllisyyden ja sosiaalisen tilanteen suhteen ovat kasvaneet. EU:n 28 jäsenvaltiossa oli heinäkuussa 2013 noin 26,6 miljoonaa työtöntä, joista 19,2 miljoonaa euroalueella. Lähes neljännes Euroopan nuoresta työvoimasta on työttömänä: heinäkuussa 2013 tämä osuus oli 23,4 prosenttia (5,6 miljoonaa) 28 jäsenvaltiossa ja 24 prosenttia (3,5 miljoonaa) euroalueella. Köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen ovat lisääntyneet vuodesta 2009 lähtien erityisesti eteläisissä ja itäisissä jäsenvaltioissa. Joissakin maissa talousarvion epätasapainon korjaaminen on johtanut tuotannon laskuun, työttömyyden kasvuun ja käytettävissä olevien tulojen supistumiseen, kun taas toiset ovat osoittaneet ainakin jonkinasteista joustavuutta. Paremmin selviytyneissä maissa on yleensä paremmin toimivat työmarkkinat ja vankemmat sosiaaliturvajärjestelmät, ja ne ovat hyötäneet jo kauan ennen kriisiä tehdyistä rakenneuudistuksista³.

³ Euroopan komissio, Employment and Social Developments in Europe 2012.

Edistys on kuitenkin tapahtunut hyvin haastavissa olosuhteissa. EU:n talouden ohjauksen ja hallinnan vahvistaminen ja toimenpiteet maakohtaisen sopeutumisen helpottamiseksi näyttävät tehoavan, ja ne luovat perustaa talouden elpymisen ja työpaikkojen luomisen edistämiseksi ja tukemiselle. Tulevien haasteiden kohtaamiseksi on tärkeää vahvistaa EMU:n sosiaalista ulottuvuutta, jotta sosiaalipolitiikoista ja tilanteen kehityksestä saadaan parempi käsitys.

2.2 EMU:n sosiaalinen ulottuvuus

Jotta EMU toimisi moitteettomasti, sen hallintorakenteita on täydennettävä siten, että se voi ehkäistä ja korjata sitkeitä eroja, jotka saattavat uhata koko rahaliiton rahoitusjärjestelmän ja talouden vakautta, hyvinvointia ja viime kädessä EU:n sosiaalista markkinataloutta. Kyvyllä talouden todelliseen mukauttamiseen on rahaliitossa keskeinen merkitys. Kriisi on paljastanut rahaliiton toiminnassa puutteita, vaikkakin EU:n talouden ohjauksen ja hallinnan lujittamiseksi on toteutettu merkittäviä toimia. Tilanteesta on maksettu hyvin korkea taloudellinen ja sosiaalinen hinta, koska tarvittavia uudistuksia on liian usein viivytetty poliittisten olosuhteiden vuoksi. Työllisyyttä, kilpailukykyä ja sosioekonomisia mahdollisuuksia edistävät rakenneuudistukset saattavat vaikuttaa pitkällä viiveellä, ja niiden toteuttaminen saattaa vaikuttaa taantumana aikana usein vaikealta ja nousukaudella taas vähemmän kiireelliseltä. Tarvittavien toimenpiteiden laiminlyönti voi kuitenkin johtaa negatiivisiin heijastusvaikutuksiin ja koko rahaliiton talouden perustan heikentymiseen. Rahaliiton yhteinen etu edellyttää, että työllisyyteen ja sosiaalisiin haasteisiin liittyvät rakenneuudistukset toteutetaan asianmukaisesti, ja jäsenvaltioiden on tuettava tässä toisiaan.

Työttömyys ja sosiaaliset ongelmat merkitsevät tulonmenetystä merkittävälle osalle väestöstä ja koko yhteiskunnalle. Ne myös haittaavat kilpailukykyä ja talouksien kasvupotentiaalia, koska nykyinen ja tuleva inhimillinen pääoma jää vajaakäytölle tai siihen ei investoida. Pitkäaikaistyöttömyys ja sosiaalinen eriarvoisuus saattavat myös heikentää poliittista ja kansalaisten tukea ja vaikuttaa hallitusten vakauteen ja niiden kykyyn toteuttaa järkevää politiikkaa. Ilman yhteisiä toimia, joilla työllisyyttä koskeviin ja sosiaalisiin haasteisiin puututaan nopeasti ja tehokkaasti, saattaa syntyä pitkäaikaisia eroja.

EMU:n sosiaalinen ulottuvuus liittyy talouden ohjaus- ja hallintamekanismien ja politiikan ohjausvälineiden kykyyn havaita, käsitellä ja ratkaista työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaan liittyviä ongelmia ja haasteita EMU:ssa. Sosiaalista ulottuvuutta vahvistamalla voitaisiin perussopimusten ja Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti auttaa kaikkia jäsenvaltioita hyödyntämään kasvu- ja työllistämismahdollisuutensa, parantaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja ehkäistä erojen kasvua.

Edistystä tarvitaan seuraavissa asioissa:

- On parannettava valmiuksia seurata työllisyyden ja sosiaalisen tilanteen kehitystä EMU:ssa, jotta nopeat ja riittävät vastatoimet voidaan koordinoida paremmin.
- EU:n toimia ja rahoitusta työttömyyden (myös nuorisotyöttömyyden) ja sosiaalisen ahdingon torjumiseksi on hyödynnettävä tehokkaalla ja kestäväällä tavalla.
- Vastuuta ja talouden kurinalaisuutta kohentaviin toimiin on yhdistettävä enemmän solidaarisuutta ja taloudellista tukea.
- Työvoiman rajatylittävän liikkuvuuden esteitä EU:ssa on vähennettävä.

- Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vaikutusta koko euroaluetta koskevien ja kansallisten strategioiden kehittämisessä on vahvistettava ottamalla työmarkkinaosapuolet asianmukaisella tavalla mukaan.

3. LISÄÄ TYÖLLISYYDEN JA SOSIAALISTEN HAASTEIDEN SEURANTAA JA POLITIIKKOJEN KOORDINOINTIA

EU reagoi kriisiin lujittamalla EMU:n talouden ohjausta ja hallintaa sekä monenvälistä valvontaa erityisesti euroalueella. Tämä tehtiin osana talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon kuuluvaa talouspolitiikan koordinoitiprosessia. Makrotalouden epätasapainon ehkäisemiseksi asetuksella (EU) N:o 1176/2011 perustettiin uusi valvontamekanismi, johon kuuluu mahdollisuus täytäntöönpanotoimiin.

Kuten komission hahmotelmassa todetaan, EMU:a on uudistettu, mutta prosessi ei ole vielä valmis. Vaikka työllisyys- ja hyvinvointijärjestelmät kuuluvat ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulle, aidon talous- ja rahaliiton, jolla on sosiaalinen ulottuvuus, aikaansaaminen edellyttää työllisyys- ja sosiaalipoliittisten välineiden ja mekanismien kehittämistä tai lujittamista nykyisen ohjausjärjestelmän puitteissa.

Sosiaalisen ulottuvuuden sisällyttämisessä makrotalouden epätasapainon valvontaan on vielä kehittämistä. Se on tarpeen myös yleisemmin talouspolitiikan EU-ohjausjaksossa, ja se voidaan tehdä vahvistamalla työllisyys- ja sosiaalipoliittikan koordinoitinn nykyisiä puitteita. Makrotaloutaan sopeuttaville maille suositeltavien politiikkojen suunnittelua voidaan parantaa, jos sosiaalinen ulottuvuus otetaan paremmin huomioon makrotalouden epätasapainon valvonnassa.

Lisäksi on tärkeää havaita ajoissa, jos työllisyys ja sosiaalinen tilanne kehittyvät epäsuotuisaan suuntaan, sekä lisätä työllisyys- ja sosiaalipoliittikkojen koordinoitinta ja seuranta. Näin voidaan varmistaa toimintapolitiikkojen tehokkuus ja edistää näiden alojen lähentymistä. Lähentymistä voidaan edistää keskinäisellä oppimisella, parhaiden käytäntöjen vertailulla ja tiiviimpään valvontaan perustuvalla vertailuanalyysillä.

3.1 Lisää työllisyyden ja sosiaalisen kehityksen seuranta osana makrotalouden valvontaa

Makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely otettiin käyttöön vuonna 2011, jotta EMU sai valvontamekanismin ja keinot ehkäistä ja korjata vakavaa epätasapainoa. Menettely kattaa monenlaisia asioita, kuten ulkoisen kestävyuden, kilpailukyvyn, velan ja velkaantumistasen, varallisuushinnat ja rahoitusvakauden. Jokainen näistä tekijöistä vaikuttaa ratkaisevasti makrotaloudellisen vakauden yleistavoitteen saavuttamiseen. Menettelyn avulla voidaan etenkin ehkäistä suhdanteiden ääri vaihtelua ja hillitä äkillistä laskua, jolloin luottamus rahoitusmarkkinoihin heikkenee, esiintyy pääomapakoa ja luotonanto vähenee yleisesti samalla kun taloudellinen toiminta vähenee ja sosiaalinen ahdinko kasvaa.

Kuten useissa euroalueen maissa on viime aikoina koettu, haitallinen makrotalouden epätasapaino, joka liittyy osittain yksityiseen ja julkiseen velkaantumiseen ja kilpailukyvyn heikkenemiseen, vaarantaa vakavasti maan kasvu- ja työllisyysnäköymät ja hyvinvoinnin. Tämän vuoksi on ratkaisevan tärkeää havaita riskit varhaisessa vaiheessa ja ehkäistä haitallisen makrotaloudellisen epätasapainon syntyminen.

Sosiaaliset kysymykset eivät ole tähän mennessä olleet selkeästi mukana makrotalouden epätasapainoa koskevassa menettelyssä. Yhteyden tuominen selvemmin esiin olisi hyödyksi monessa suhteessa. Se auttaisi ymmärtämään paremmin epätasapainon vaikutusta

työttömyyteen ja köyhyyteen sekä sen laajempia sosiaalisia seurauksia. Se auttaisi osaltaan myös ymmärtämään paremmin sopeuttamisvaiheen sosiaalista kehitystä. Tämän tiedon avulla voitaisiin myös kartoittaa, millä poliittisilla toimenpiteillä epätasapainoa voidaan korjata niin, että sosiaaliset vaikutukset jäisivät mahdollisimman pieniksi.

Makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely muodostuu useista eri vaiheista. Se alkaa vuotuisesta varoituskoneistia koskevasta kertomuksesta, johon liittyy tulostaulu indikaattoreineen. Tätä seuraavat niiden maiden perusteelliset tarkastelut, joihin varoituskoneistia koskevan kertomuksen mukaan kohdistuu epätasapainon riski. Tarkastelun perusteella annetaan maakohtaisia suosituksia sekä mahdollisesti korjaussuunnitelma niiden maiden osalta, joiden epätasapaino on liiallinen. Epätasapainon sosiaaliset vaikutukset olisi otettava paremmin huomioon makrotalouden epätasapainon valvonnan nykyisissä puitteissa lisäämällä epätasapainoa koskevan menettelyn analysointivälineisiin työllisyys- ja sosiaaliasiota kuvaavia indikaattoreita.

Varoituskoneistia koskevassa kertomuksessa työttömyys kuuluu jo pääindikaattoreihin. Jotta makrotalouden epätasapainon sosiaaliset vaikutukset tulisivat paremmin esiin, voitaisiin käyttää muutamia muitakin työllisyyttä ja sosiaalista tilannetta kuvaavia indikaattoreita. Vuoden 2014 EU-ohjauksijaksossa voitaisiin ottaa käyttöön seuraavat lisäindikaattorit (ks. alustava taulukko liitteessä):

- i. työvoimaosuus;
- ii. pitkäaikaistyöttömyysaste;
- iii. nuorisotyöttömyysaste (täydennettynä niiden nuorten osuudella, jotka ovat työelämän ja koulutuksen ulkopuolella – NEET);
- iv. köyhyys- syrjäytymisriskin aste (täydennettynä kolmella alaindikaattorilla: köyhyysriskiaste, vakavan aineellisen puutteen aste ja niiden ihmisten osuus, jotka elävät alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa).

Komissio, Euroopan parlamentti ja neuvosto valitsevat indikaattorit yhteistyössä.

Perusteellisiin tarkasteluihin ja muihin asiaa koskeviin toimintapoliittisiin asiakirjoihin olisi säännöllisesti sisällytettävä osio, jossa käsitellään kyseisen maan työllisyyttä ja sosiaalista kehitystä. Siinä oli käytettävä useampia sosiaalisia indikaattoreita ja analysointivälineitä kuin varoituskoneistia koskevan kertomuksen tulostaulussa. Tämä auttaisi selvittämään epätasapainon kasvun ja sosiaalisen kehityksen yhteyksiä, mikä puolestaan auttaisi ratkaisumallien hahmottamisessa.

3.2 Keskeisten työllisyys- ja sosiaali-indikaattoreiden tulostaulu ja parempi työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen koordinointi

Kuten komission hahmotelmassa esitetään, työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen koordinoitua ja valvontaa EMU:n hallinnoinnissa olisi parannettava ja näiden alojen lähentämistä olisi edistettävä.

Siitä lähtien, kun Euroopan työllisyysstrategia hyväksyttiin 15 vuotta sitten, se on tarjonnut puitteet työpaikkojen luomiseen tähtäävien toimien koordinoinnille. Kuten talouspolitiikankin puitteilla, työllisyysstrategialla pyritään lähentymään kohti yhdessä päätettyjä, todennettavia ja säännöllisesti ajan tasalle saatettavia tavoitteita⁴. Eurooppa 2020 -strategiassa painotetaan

⁴ Ks. Luxemburgissa 20. ja 21. marraskuuta 1997 kokoontuneen, työllisyyttä käsitelleen ylimääräisen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, 3 kohta.

voimakkaasti työllisyyttä ja sosiaalista ulottuvuutta, ja se sisältää työllisyyttä ja köyhyyden vähentämistä koskevia tavoitteita. Komission vuotuisen kasvuselvityksen osana julkaistavassa yhteisen työllisyysraportin luonnoksessa tarkastellaan työllisyyteen liittyviä ja sosiaalisia haasteita sekä jäsenvaltioiden toimia. Se tarjoaa lähtökohdan tarkemmalle analysoinnille, valvonnalle ja koordinoinnille koko EU-ohjausjakson ajan⁵. Kaiken kaikkiaan Eurooppa 2020 -strategia tarjoaa talouden ohjausta ja hallintaa varten tehokkaan järjestelmän, joka on perustettu toimien koordinoimiseksi EU:n ja jäsenvaltioiden kesken.

Ministerit ilmaisivat jo EPSCO-neuvoston (työllisyys, sosiaalipolitiikka, terveys ja kuluttaja-asiat) kokouksessa halunsa⁶ kehittää nykyisiä seurantakeinoja⁷ edelleen ja lujittaa monenvälistä valvontaa ja politiikkojen koordinoitua työllisyyttä ja sosiaalista tilannetta mittaavien indikaattoreiden tulostaululla.

Komissio ehdottaa, että otetaan käyttöön **keskeisten indikaattoreiden tulostaulu, jota käytetään yhteisen työllisyysraportin luonnoksessa työllisyyden ja sosiaalisen kehityksen seuraamiseen**. Sen olisi toimittava analyttisenä välineenä vakavien työllisyys- ja sosiaalisten ongelmien havaitsemiseen aiempaa paremmin ja nopeammin. Se soveltuisi erityisen hyvin sellaisten ongelmien havaitsemiseen, jotka saattaisivat vaikuttaa kansallisten rajojen yli⁸. Tulostaulu muodostuisi tietyistä keskeisistä indikaattoreista, jotka koskevat työllisyyttä ja sellaisia yhteiskunnallisia suuntauksia, jotka voivat vakavasti heikentää työllisyyttä, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja inhimillistä pääomaa ja joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia jäsenvaltioiden talouskasvuun ja kilpailukykyyn. Se sisällytettäisiin yhteisen työllisyysraportin luonnokseen työllisyys- ja sosiaalipolitiikan tehostetun monenvälisen seurannan perustan tarkentamiseksi. Tulostaulun avulla voitaisiin havaita kehityssuuntauksia, jotka edellyttävät voimakkaampia työllisyys- ja sosiaalipoliittisia toimia⁹. Seuraavat pääindikaattorit (ks. alustava taulukko liitteessä) voisivat auttaa negatiivisten suuntausten havaitsemisessa suhteellisen varhaisessa vaiheessa, ja niiden avulla pystyttäisiin ennakoimaan tilanteen pahenemista:

- i. työttömyysaste ja sen muutokset;
- ii. NEET-aste (nuoret, jotka ovat työelämän ja koulutuksen ulkopuolella) ja nuorisotyöttömyysaste;
- iii. kotitalouksien käytettävissä olevat reaali bruttotulot;
- iv. työikäisen väestön köyhyysriskiaste;
- v. tuloerot (S80/S20-suhde).

Tulostaulua ei pitäisi lukea mekaanisesti vaan sen tarkemmassa tulkinnessa olisi käytettävä muita olemassa olevia välineitä eli työllisyyskehityksen seurantavälinettä (EPM)¹⁰, sosiaalisen

⁵ Ks. asetus (EY) N:o 1466/97, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) N:o 1175/2011, ja erityisesti 1 -A jakso talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalaisesta ohjausjaksosta.

⁶ Neuvoston puheenjohtajan kirje Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle EMU:n sosiaalisesta ulottuvuudesta, 15.5.2013.

⁷ Työllisyyskehityksen seurantaväline ja sosiaalisen suojelun kehityksen seurantaväline.

⁸ Kattavampi katsaus liitteessä. Jäsenvaltioille ei aiheudu uusia raportointivelvoitteita.

⁹ SEUT-sopimuksen 148 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yhteinen työllisyysraportti edellyttää neuvoston hyväksyntää, ja se osoitetaan Eurooppa-neuvostolle. ”Yhteisellä” tarkoitetaan komission ja neuvoston yhteisymmärrystä. Raportissa esitettäviä tietoja käytetään laajalti talouspolitiikan EU-ohjausjakson puitteissa.

¹⁰ Työllisyyskehityksen seurantaväline on komission ja jäsenvaltioiden yhteinen raportti, jonka perimmäisenä tavoitteena on kartoittaa yhdessä kunkin jäsenvaltion keskeisiä työllisyysaasteita. Tämä tapahtuu vertaamalla tuloksia staattisesti muihin (vertaisarviointi) sekä vertailemalla kyseisen valtion tuloksia eri aikoina. EPM-raportissa esitetään tiivistelmä yhteisessä arviointikehyksessä tuotetusta arvioinnista. Tiivistelmä kattaa kymmenen työmarkkinoihin liittyvää alaa.

suojelun kehityksen seurantavälinettä¹¹, yhteistä arviointikehystä¹² sekä hyväksytyjä tietokokonaisuuksia kuten Euroopan työvoimatutkimusta ja EU:n tulo- ja elinolosuhteita.

Tulostaulun työllisyyttä koskevien ja sosiaalisten indikaattoreiden olisi kuvastettava kunkin maan keskeisiä ilmiöitä ja havaittava vakavimmat ongelmat ja kehityskulut varhaisessa vaiheessa ja ennen kuin kyseinen maa poikkeaa liikaa aiemmasta tilanteestaan tai muista jäsenvaltioista. Koska tulostaulun avulla voidaan havaita keskeisiä työllisyys- ja sosiaalialan haasteita EU:ssa ja huolehtia ajoissa vastatoimista, se auttaisi myös Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisessa.

Jotta työmarkkinoita ja sosiaalista tilannetta voitaisiin seurata paremmin ja ne voitaisiin ottaa paremmin huomioon, työllisyys- ja sosiaali-indikaattoreiden tulostaulusta olisi sovittava komission ja neuvoston keskusteluissa ajoissa, jotta se olisi käytettävissä vuoden 2014 EU-ohjausjaksolla. Kunhan neuvosto on hyväksynyt sen, ehdotetun tulostaulun sisältävä yhteisen työllisyysraportin luonnos toimitetaan Eurooppa-neuvostolle osana vuotuista kasvuselvitystä. Tulostaulusta keskustellaan sekä Euroopan parlamentin että työmarkkinaosapuolten kanssa.

Kun työllisyyden ja sosiaalisen kehityksen seuranta makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn yhteydessä tehostetaan 3.1 luvussa kuvatulla tavalla, se yhdessä keskeisten työllisyys- ja sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun kanssa auttaa integroimaan työllisyyttä ja sosiaalista tilannetta koskevat ongelmat paremmin kaikkeen politiikkaan. Tämä tuottaisi tietoa neuvoston ja komiteoiden valmistelutyöhön kevään Eurooppa-neuvostoa varten.

3.3 Enemmän työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen koordinoitua talouspolitiikan EU-ohjausjakson puitteissa

Työllisyys- ja sosiaalipolitiikkoja on tärkeää koordinoita paremmin talouspolitiikan EU-ohjausjakson puitteissa. Tämä edellyttää selkeää yhteistä analyysiä keskeisistä tekijöistä ja kiireellisimmistä toimenpiteistä ja uudistuksista.

Yhteinen arviointikehys, työllisyyskehityksen seurantaväline ja sosiaalisen kehityksen seurantaväline ovat tällä hetkellä käytettävät kolme välinettä maakohtaisten haasteiden tunnistamiseen ja jäsenvaltioiden tulosten vertailuun. Näiden kattavien välineiden perimmäisenä tavoitteena on määrittellä yhdessä jäsenvaltioiden keskeiset työmarkkinoita koskevat ja sosiaaliset haasteet, kun ne pyrkivät saavuttamaan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita. Tulostaulun tarkoitus ei ole toistaa Eurooppa 2020 -strategian päämääriä, vaan sillä pyritään havaitsemaan EU:ssa tapahtuvia sosioekonomisia muutoksia, jotka vaativat tarkempaa seuranta. Sen tarkoitus ja luonne täydentäisivät edellä mainittuja seurantavälineitä.

Vertaisarviointia ja tulosten arviointia sisältyy jo olemassa oleviin välineisiin. Niitä olisi tuettava ja kehitettävä edelleen, myös työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean työssä. Työllisyyskehityksen seurantavälineessä vertaillaan visuaalisena esityksenä jäsenvaltioiden tuloksia tilastollisesti parhaiten suoriutuneisiin jäsenvaltioihin. Sosiaalisen suojelun kehityksen seurantavälineeseen kuuluu tulostaulu, joka sisältää 20 keskeistä sosiaalista indikaattoria ja jolla pyritään antamaan yleiskuva tärkeimmistä sosiaalisen tilanteen muutoksista Euroopassa ja kartoittamaan tärkeimmät seurattavat yhteiskunnalliset suuntauksat.

¹¹ Neuvosto hyväksyi sosiaalisen suojelun kehityksen seurantavälineen lokakuussa 2012 menetelmäksi seurata jäsenvaltioiden sosiaalista tilannetta.

¹² Yhteinen arviointikehys on tietokanta, joka sisältää keskeiset työmarkkinoita koskevat ja sosiaaliset indikaattorit, joilla mitataan työmarkkinoiden muutoksia ja sosiaalista kehitystä jäsenvaltioissa ja edistymistä keskeisten tavoitteiden saavuttamisessa. Se on analyttinen väline, joka perustuu yhteisesti sovittuihin indikaattoreihin 11 alalla.

Parhaisiin tuloksiin perustuvalla toimintapolitiikan ohjauksella, joka käsittää tarkkoja ohjeita tai neuvoston suosituksia (kuten nuorisotakuun tapauksessa), voidaan auttaa levittämään parhaita käytäntöjä ja keskittää hallitusten ja sidosryhmien toimet koko EU:n kannalta merkittäviin haasteisiin. Kehitys kohti parhaita käytäntöjä ja vertailuarvoja voi tukea työmarkkinoiden kehittämistä dynaamisempaan suuntaan ja edistää työpaikkoja luovaa kasvua.

Parhaita käytäntöjä olisi edistettävä politiikkojen paremmalla koordinoinnilla esimerkiksi aktiivisen työvoimapolitiikan laadun, työmarkkinoiden segmentoitumiseen liittyvien uudistusten ja inhimillisen pääoman kehittämisen yhteydessä. Hyvien käytäntöjen leviämistä julkisten työvoimapolvelujen alalla edistetään Euroopan julkisten työvoimapolvelujen (PES) verkoston välityksellä. Komissio antoi hiljattain julkisten työvoimapolvelujen yhteistyön tehostamista koskevan ehdotuksen¹³ vertaisarvioinnin ja keskinäisen oppimisen yleisistä puitteista, joiden avulla olisi mahdollista vertailla julkisten työvoimapolvelujen toimintaa mielekkäällä tavalla.

Hyvin toimivat hyvinvointipalvelut, joiden ansiosta ihmiset voivat osallistua talouselämään ja saada sosiaalipalveluja, ovat tärkeitä myös terveen talouden perustekijöiden ylläpitämiseksi kaikkialla EU:ssa. Tältä osin parhaiden sosiaalipolitiikan käytäntöjen vaihtoa voitaisiin vielä lisätä avoimen koordinoitimenetelmän avulla.

On tärkeää, että nämä välineet täydentävät uutta työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen tulostaulua. Tämän vuoksi komissio aikoo keskustella Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa tavoista lujittaa työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen koordinoitua entisestään käyttämällä näitä välineitä talouspolitiikan EU-ohjausjakson täydennyksenä.

4. VASTUU, SOLIDAARISUUS SEKÄ LISÄÄ TEHOA TYÖLLISYYTTÄ JA TYÖVOIMAN LIIKKUVUUTTA KOSKEVIIN TOIMIIN

4.1 Lisää solidaarisuutta rahoitusvälineitä lujittamalla

Taluskriisi on lisännyt eriarvoisuutta ja pitkäaikaisen syrjäytymisen riskiä ja samalla aiheuttanut julkisille menoille tiukkoja rajoitteita. Jäsenvaltioilla on edessään suuri haaste: sosiaalisten investointien prioriteettien määrittely ja sosiaalipalvelujen nykyaikaistaminen. Tämä merkitsee aktiivista osallisuutta edistävien strategioiden parantamista ja sosiaalimäärärahojen tehokkaampaa ja tuloksellisempaa käyttöä. Komissio esitti 20. helmikuuta 2013 sosiaalisia investointeja koskevan paketin, jonka tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille ohjeistusta sosiaaliturvajärjestelmien tehokkuuden, tuloksellisuuden ja riittävyyden parantamisesta sosiaalisia investointeja painottaen.

Kehitettäessä EMU:n todellista sosiaalista ulottuvuutta EU:n talousarviota on käytettävä täysimääräisesti hyväksi. Varoja ja ohjelmia on lisätty vuodet 2014–2020 kattavalla jaksolla. Euroopan rakenne- ja investointirahastot ovat edelleen merkittävä väline sosiaalipolitiikan uudistamis- ja nykyaikaistamistoimien toteuttamiseksi jäsenvaltioissa. Euroopan sosiaalirahastolla (ESR) on tulevaisuudessakin tärkeä rooli, ja EU:n varojen tarkempi kohdentaminen asianmukaiseen työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaan vuosien 2014–2020 kumppanuussopimuksia ja toimintaohjelmia valmisteltaessa voi vauhdittaa kasvua voimakkaasti monissa jäsenvaltioissa.

¹³ Komissio esitti 17. kesäkuuta 2013 julkisten työvoimapolvelujen yhteistyön tehostamista koskevan päätösehdotuksen. Päätöksen ansiosta työvoimapolvelujen toimintaa voitaisiin vertailla näyttöön perustuvan vertailuanalyyysjärjestelmän avulla.

Uuden sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskevan ohjelman kautta voidaan toteuttaa innovatiivisia ja kustannustehokkaita työllisyyttä edistäviä ja sosiaalipoliittisia toimenpiteitä kaikissa jäsenvaltioissa, ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto tarjoaa aineellista apua sitä eniten tarvitseville. Euroopan globalisaatiorahasto toimii edelleen eurooppalaisen solidaarisuuden välineenä sellaisia työntekijöitä ja alueita kohtaan, jotka kärsivät laajamittaisista irtisanomisista maailmankaupan ja alueellisen kaupan huomattavien rakenteellisten muutosten seurauksena.

Nuorisotyöllisyysaloitteen tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita toteuttamaan nuorisotakuu alueilla, joilla nuorisotyöttömyysaste on yli 25 prosenttia. Kesäkuussa kokoontunut Eurooppa-neuvosto päätti, että nuorisotyöllisyysaloitteelle osoitetut 3 miljardin euron budjettimäärärahat olisi otettava käyttöön etupainotteisesti vuosina 2014–2015, ja niiden tueksi ESR:n ohjelmista annetaan myös vähintään 3 miljardin euron määrärahat. Nuorisotyöllisyysaloite on osoitus vahvasta poliittisesta sitoumuksesta puuttua yhteisesti tähän työllisyyden ja yhteiskunnan kannalta keskeiseen ongelmaan, joka vaikuttaa suhteettoman voimakkaasti tiettyihin maihin ja alueisiin, mutta jolla on myös kielteinen vaikutus EU:hun kokonaisuutena. Komissio toimii jäsenvaltioiden tukena näiden parhaillaan laatiessa kiireellisesti nuorisotakuuta koskevia täytäntöönpanosuunnitelmiaan, joiden lopulliset versiot ja rahoitussuunnitelmat komissio odottaa saavansa vuoden 2013 loppuun mennessä.

4.2 Lisää tehoa työllisyyttä ja työvoiman liikkuvuutta koskeviin toimiin

EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden kannalta on tärkeää laatia työllisyyspolitiikkaa, jolla parannetaan työmarkkinajoustoa, suojataan työllisyyttä ja kilpailukykyä sekä tuetaan uusien työpaikkojen luomista niiden tilalle, jotka on menetetty talouden rakennemuutoksen vuoksi. Kuten vuonna 2012 julkaistussa työllisyyspaketissa¹⁴ korostettiin, tämä edellyttää tukitoimia niin työmarkkinoiden tarjonta- kuin kysyntäpuolellakin. Jäsenvaltioiden olisi pikaisesti pantava täytäntöön kansalliset työllisyysuunnitelmansa ja otettava niissä huomioon asianomaiset maakohtaiset suositukset.

Yksi kiireellisimmistä haasteista on auttaa nuoria pääsemään työmarkkinoille ja pitämään yllä työllistymismahdollisuuksiaan vaikeasta taloustilanteesta huolimatta. Tämän vuoksi EU on edellyttänyt, että kaikki jäsenvaltiot ottavat käyttöön nuorisotakuun, ja varannut varoja tämän tärkeän rakenneuudistuksen tueksi nuorisotyöllisyysaloitteen kautta. Nopea edistyminen asiassa on hyvin tärkeää, jotta kaikissa maissa voidaan pitää yllä suotuisaa kasvupotentiaalia ja EU:n sisäinen sosioekonominen lähentyminen pääsee jatkumaan.

Lisäksi on hyvin tiedossa, että tuotantotekijämarkkinoiden joustavuus on toimivalle rahaliitolle elintärkeää. Vaikka pääomaa on liikkunut paljon, työmarkkinat ovat usein pysyneet erittäin pirstaleisina. Jotta voitaisiin varmistaa työvoiman kysynnän ja tarjonnan nopea kohtaaminen kaikkialla Euroopassa ja maksimoida työllistymispotentiaali, on erityisen tärkeää parantaa mahdollisuuksia liikkua työn vuoksi kansallisten rajojen sisällä ja niiden yli. Työntekijöiden vapaa liikkuvuus on yksi EU:n ja sen sisämarkkinoiden kulmakivistä. Työvoiman liikkuvuus voi jossain määrin toimia EMU:ssa myös vakautusmekanismina tasoittamassa epäsymmetrisiä muutoksia.

Euroopan unionin sisäinen liikkuvuus on kuitenkin vielä vähäistä. Vain 2,6 prosenttia EU:n kansalaisista on muuttanut asumaan toiseen jäsenvaltioon. Euroalueella alle neljä prosenttia työikäisistä on toisen jäsenvaltion kansalaisia. Toisaalta 10 prosenttia EU:n kansalaisista on jo ollut töissä toisessa jäsenvaltiossa, ja 17 prosenttia aikoo tulevaisuudessa työskennellä tai asua toisessa jäsenvaltiossa. Työvoiman liikkuvuuden vähäisyyden taustatekijöinä voidaan pitää

¹⁴ COM(2012) 173 final.

useita seikkoja, joista osa on kulttuurisia ja sosiaalisia (kielelliset ja kulttuuriset esteet, asuntomarkkinat, perhesiteet) ja osa puolestaan liittyy EU:n lainsäädännössä vahvistettujen oikeuksien käyttämiseen ja EU:n sisäisen liikkuvuuden tuen riittämättömyyteen (erilaiset sosiaaliturva- ja verojärjestelmät, ammattipätevyyden erot, oikeudelliset ja hallinnolliset esteet).

EU on jo puuttunut eräisiin näistä yhä vallitsevista esteistä. Se on luonut oman ammattipätevyyden tunnustamisjärjestelmän ja sosiaalietuuksien koordinoitijärjestelmän, jolla varmistetaan, etteivät liikkuvat työntekijät menetä saavutettuja etujaan maasta toiseen liikkuaan. Komissio jatkaa työtään ammattien sääntelyn parissa. Sen tavoitteena on lisätä sijoittautumisvapautta palvelusektorilla¹⁵.

Komission hiljattain esittämässä ehdotuksessa direktiiviksi työntekijöiden vapaan liikkuvuuden puitteissa työntekijöille myönnettyjen oikeuksien harjoittamista helpottavista toimenpiteistä¹⁶ pyritään parantamaan liikkuvien työntekijöiden valmiuksia varmistamalla, että he voivat saada työskentelyvaltiossa neuvontaa, tietoja ja tukea, ja tarjoamalla heille todelliset oikeussuojakeinot syrjintätilanteissa.

Työnhaku toisessa jäsenvaltiossa voi kuitenkin edelleen olla monimutkaista ja hallinnollisesti raskasta. Sillä voi myös olla kielteinen vaikutus työnhakijan sosiaaliturvaoikeuksiin. Komissio on katsauksessaan Euroopan unionin kansalaisuuteen kehottanut jäsenvaltioita hyödyntämään nykyisiä sääntöjä täysimittaisesti siten, että työnhakijat voisivat saada työttömyyskorvauksia enintään kuuden kuukauden ajan etsiessään työtä toisessa jäsenvaltiossa¹⁷. Komissio aikoo esittää vuonna 2014 ehdotuksia, joissa tarkastellaan uudelleen asetusten (EY) N:o 883/2004 ja N:o 987/2009 työttömyyttä koskevia osia. Tarkoituksena on yksinkertaistaa menettelyjä, joilla työttömyyskorvauksia myönnetään rajojen yli, ja tehdä säännöksistä aiempaa tehokkaampia.

Komission ja jäsenvaltioiden on kuitenkin tehtävä enemmän, jotta työvoiman kysyntä ja tarjonta voisivat kohdata kansainvälisesti. Erityisesti Euroopan työnvälitysverkostosta on tehtävä koko Euroopan laajuinen rekrytointi-, työvoima- ja työnvälityspalvelu. Komissio esittää vuonna 2013 ehdotuksen, jonka tarkoituksena on tehostaa avointen työpaikkojen ja työhakemusten käsittelyä ja liikkuvuuteen liittyviä työnhakijoiden tukipalveluja sekä parantaa liikkuvuusstrategioiden yleistä koordinaatiota ja hallintaa jäsenvaltioiden välillä. Lisäksi on hyvin tärkeää puuttua ammattitaidon tarjonnan ja kysynnän kohtaanto-ongelmiin, jotta voidaan ennakoita, minkälaista osaamista työmarkkinoilla tarvitaan. Tämä on hiljattain perustetun EU:n työmarkkinoiden osaamispanoraaman tarkoitus.

4.3 EMU:n tiivistäminen: erittäin kunnianhimoisia toimia asianmukaisessa järjestyksessä

EMU:n nykyinen rakenne perustuu hajautetuille kansallisille finanssipoliittisille toimille, joita ohjaa sääntöperusteinen kehys. Finanssipoliitiikan vakautustehtävä toteutetaan jäsenvaltioissa perussopimusten ja vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjen rajoissa. Kansallisten automaattisten vakauttajien (alhaisemmat verotulot ja korkeammat sosiaalimenot laskusuhdanteiden aikana) on sallittu tietyissä olosuhteissa toimia tärkeinä häiriöiden puskureina, sillä sosiaalipalvelut ovat kooltaan varsin mittavia. Perussopimusten nojalla sosiaalipoliittikka, erityisesti etuusjärjestelyt, ovat kuitenkin pitkälti jäsenvaltioiden vastuulla.

¹⁵ Komission tiedonanto *Evaluating access to regulated professions*. 2.10.2013.

¹⁶ COM(2013) 236 final.

¹⁷ COM(2013) 269 final.

Tämän vuoksi kansallisella vastuulla ovat myös automaattisten vakauttajien rakenne, teho ja toimivuus, jotka vaihtelevat jäsenvaltiokohtaisesti.

Komission hahmotelmassa tiiviin ja aidon talous- ja rahaliiton luomiseksi esitetään kokonaisnäkemys, jonka avulla voidaan luoda rahoitusjärjestelmän, finanssipolitiikan, talouden ja politiikan aloille vahva ja vakaa rakenne. Hahmotelma on myös EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden kannalta tärkeä. Siinä esitetään toimet, jotka komission mielestä on toteutettava lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Prosessissa lisätään vastuuta ja talouskuria asteittain samalla kuin solidaarisuutta ja taloudellista tukea. Osa tarvittavista vaiheista voidaan toteuttaa nykyisten perussopimusten puitteissa, toiset edellyttävät niiden muuttamista ja uusien toimivaltuuksien antamista EU:lle.

Seuraavassa esitettävät hahmotelman näkökohdat ovat erityisen tärkeitä EMU:n sosiaalista ulottuvuutta kehitettäessä.

Komissio on ehdottanut, että lyhyellä aikavälillä perustetaan EU:n talouden ohjausjärjestelmän ja talousarvion puitteissa monivuotisesta rahoituskehuksesta erillinen rahoitusväline, jolla tuetaan euroalueen talouksien tasapainottamista, sopeutumista ja siten niiden kasvua. Tämä olisi ensimmäinen vaihe kohti vahvempaa yhteistä rahoituskapasiteettia tiiviimmin yhdentyneiden politiikan koordinoitumekanismien rinnalla. Nykyistä järjestelmää olisi lujitettava parantamalla merkittävien uudistushankkeiden etukäteiskoordinoitua ja ottamalla käyttöön lähentymis- ja kilpailukykyväline, joka voisi toimia kehyksenä rakenteellisten uudistusten oikea-aikaista toteuttamista koskeville sitoumuksille ja tukea niiden täytäntöönpanoa.

Taloudellista tukea annettaisiin sellaisille uudistuspaketeille, joista on sovittu ja jotka ovat sekä asianomaisen jäsenvaltion että EMU:n toiminnan kannalta tärkeitä. Tuen käyttö määriteltäisiin jäsenvaltioiden ja komission välisissä sopimusjärjestelyissä. Lähentymis- ja kilpailukykyvälineessä yhdistettäisiin talouspolitiikan syvenevä lähentyminen ja taloudellinen tuki vastuullisuuden ja solidaarisuuden yhdistämisen periaatteen mukaisesti.

Lähentymis- ja kilpailukykyväline voitaisiin ottaa käyttöön johdetun oikeuden nojalla.

Yhteistä rahoituskapasiteettia voitaisiin lisätä asteittain lähentymis- ja kilpailukykyvälineen pohjalta riittävien resurssien hankkimiseksi tarpeellisten rakenteellisten uudistusten tukemiseen jopa ongelmassa olevilla suurilla talousalueilla.

Pitkällä aikavälillä pitäisi olla mahdollista laatia autonominen euroalueen talousarvio, joka perustuu suvereniteetin ja siten vastuun ja solidaarisuuden asteittaiseen siirtämiseen Euroopan tasolle. Tämä loisi euroalueelle yhteisen rahoituskapasiteetin, jolla voidaan tukea jäsenvaltioiden kykyä selviytyä talouden häiriöistä. Keskitetty budjetti toimisi EMU-tason vakauttamisvälineenä, jolla tuetaan mukautumista epäsymmetrisiin häiriöihin, lisätään taloudellista yhdentymistä ja lähentymistä sekä ehkäistään pitkäaikaisten varainsiirtovirtojen muodostumista. Kaiken kaikkiaan yhteisellä välineellä voitaisiin lisätä vakauttamismahdollisuuksia nykyisestä. Rahoituskapasiteetin koko riippuisi viime kädessä yhdentymisen toivotusta syvyydestä sekä halukkuudesta tehdä sen edellyttämiä poliittisia muutoksia.

Yhteinen makrotalouden vakauttamisväline voisi toimia vakuutusjärjestelmänä, johon koottaisiin eri jäsenvaltioiden talouden häiriöiden riskit ja joka vähentäisi näin kansantulojen heilahteluja.

Epäsymmetristen häiriöiden vaimentamiseen tarkoitettun vakauttamisjärjestelmän yksinkertaisimmassa muodossa voitaisiin edellyttää, että nettomääräiset rahasuoritukset ovat

hyvinä aikoina negatiivisia ja huonoina aikoina positiivisia. Esimerkiksi maiden netto-osuudet/suoritukset voitaisiin määritellä siinä niiden tuotantokuilun mukaan (suhteessa keskiarvoon). Tällaisen järjestelmän olisi keskipitkällä aikavälillä oltava kunkin maan osalta taloudellisesti neutraali ja mukauduttava maan kokoon.

Vaihtoehtoisesti järjestelmässä voitaisiin edellyttää, että rahastosta saadut varat korvamerkitään tiettyyn tarkoitukseen, jolla on vastasyklisiä vaikutuksia (esimerkkinä Yhdysvaltain työttömyyskorvausjärjestelmä, jossa 50 prosenttia vakiokeston ylittävistä työttömyysetuksista korvataan liittovaltion rahastosta tiettyyn enimmäismäärään asti, mikäli työttömyysaste on tietyllä tasolla ja nousee yhä). Järjestelmissä olisi vältettävä ”pysyviä siirtoja” maiden välillä. Ne olisi toisin sanoen suunniteltava niin, ettei mikään yksittäinen maa ole liian pitkään nettohäviöjä tai -voittaja.

Tällaiset toimenpiteet edellyttäisivät perussopimuksen muuttamista merkittävästi, sillä EU:lla ei ole nykyisellään toimivaltaa hyväksyä niitä euroalueen tai koko EU:n suhteen. EU ei voi sitoa jäsenvaltioidensa budjettivaltaa. EU:n toimivalta työllisyysasioissa rajoittuu tällä hetkellä edistämistoimiin, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa ilman yhdenmukaistamista (ks. SEUT-sopimuksen 149 artikla). Sosiaaliturvan ja sosiaalisen suojelun osalta EU:n toimivalta koskee vain jäsenvaltioiden järjestelmissä sovellettavia vähimmäisvaatimuksia koskevien direktiivien antamista, mutta jäsenvaltiot itse vahvistavat järjestelmien peruseräajat ja talouden tasapainon (ks. SEUT-sopimuksen 153 artikla). Kun otetaan huomioon perussopimusten toimivaltakehys ja omien varojen järjestelmä, myöskään 352 artiklan joustolauseketta ei voida käyttää, sillä makrotalouden vakauttamisjärjestelmien perustaminen ylittäisi nykyisten perussopimusten yleiset puitteet ja johtaisi niiden muuttamiseen ilman että edellytyksenä olevia menettelyjä noudatetaan. Toisin sanoen tämä loppuvaihe edellyttäisi perussopimusten perusteellista muuttamista ja EMU:a koskevan hahmotelman mukaisesti vastaavaa poliittista yhdentymistä, jolla varmistetaan demokraattinen oikeutus ja vastuuvollisuus.

5. LISÄÄ TYÖMARKKINAOSAPUOLTEN VUOROPUHELUA

EU:n tasolla käytävä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu on tärkeässä osassa sosiaalista markkinataloutta edistettäessä, sillä se hyödyttää niin työnantajia, työntekijöitä kuin taloutta ja yhteiskuntaa kokonaisuutenakin. Talouden hallintaa lujitettaessa on keskeisen tärkeää ottaa työmarkkinaosapuolet mukaan poliittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Näin paitsi parannetaan sitoutumista politiikkaan ja varmistetaan täytäntöönpanon toimivuus, myös tehostetaan politiikan yhteensovittamista euroalueella. Tämän vuoksi Euroopassa kuin jäsenvaltioissakin on panostettava työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun.

Työmarkkinaosapuolilla on kansallisella tasolla tärkeä rooli työmarkkinasääntöjen ja palkkojen määrittämisessä. Niillä on kolmikantaneuvottelujen kautta vahva vaikutus myös muihin rakenteellisiin politiikkoihin, esimerkiksi sosiaaliturvaan. Erityisesti palkanmuodostuksessa työmarkkinasuhteet vaihtelevat eri puolilla EU:ta, ja jäsenvaltiot päättävät, miten palkkaneuvottelut käydään. Työmarkkinaosapuolet ovat myös keskeisiä toimijoita täytäntöönpanotoimien, esimerkiksi työharjoittelumahdollisuuksien tai elinikäisen oppimisen, toteutumisen suhteen.

Mekanismeja, joilla työmarkkinaosapuolet otetaan mukaan talous- ja työllisyyspolitiikan koordinointiin EU:n tasolla, on syytä parantaa.

5.1 Olemassa olevien foorumien hyödyntäminen

EU:n tasolla työmarkkinaosapuolet osallistuvat kaksi kertaa vuodessa käytävään makrotaloutta koskevaan vuoropuheluun. Samoin kaksi kertaa vuodessa vaihdetaan korkeimmalla poliittisella tasolla näkemyksiä kasvua ja työllisyyttä käsittelevässä sosiaalialan kolmikantahuippukokouksessa¹⁸. Molemmat näistä ovat tärkeitä tilaisuuksia ottaa työmarkkinaosapuolet mukaan talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon.

Komissio on vakuuttunut siitä, että työmarkkinaosapuolia on mahdollista ottaa vieläkin enemmän mukaan EU:n ja EMU:n hallinnointiin täysin niiden itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Eri foorumien välistä synergiaa ja täydentävyyttä voitaisiin käyttää paljon entistä tehokkaammin hyväksi erityisesti johdonmukaisuuden lisäämiseksi ja päällekkäisten menettelyjen välttämiseksi. Raportoinnista ja seurannasta olisi tehtävä entistä järjestelmällisempää, jotta avoimuutta ja viestintää voitaisiin parantaa. Samoin eri foorumien kokoonpanoa voitaisiin selkiyttää. Työmarkkinaosapuolten kahdenvälisen vuoropuhelun mahdollisuuksia voitaisiin käyttää laajemmin hyväksi, ja kansallisten osapuolten edustuksen tasoa voitaisiin lisätä kaikilla foorumeilla, erityisesti työmarkkinaosapuolten neuvottelukomiteassa.

Nykyisin käytössä olevat foorumit ovat osoittaneet hyödyllisyytensä. Uusia vuoropuhelun muotoja olisi harkittava vasta, kun niiden tarve on arvioitu yhdessä.

Makrotaloutta koskeva vuoropuhelun tarkoituksena on neuvoston, komission, Euroopan keskuspankin ja EU:n tason työmarkkinaosapuolten edustajien välinen korkean tason näkemysten vaihto. Sen erityistavoitteena on säännöllisen keskustelun käyminen makrotaloutta koskevasta päätöksenteosta euroalueella. Vuoropuhelua käydään kahdella tasolla: poliittisella ja teknisellä. Poliittisen vuoropuhelun organisoii neuvoston puheenjohtajana vuorollaan toimiva jäsenvaltio (ja siihen osallistuu kaksi seuraavaa puheenjohtajavaltiota) ja sitä edeltää tekninen valmistelukokous.¹⁹

Kasvua ja työllisyyttä käsittelevä **sosiaalialan kolmikantahuippukokous** on vahvistettu SEUT-sopimuksen 152 artiklassa olennaiseksi osaksi sosiaalialan vuoropuhelua EU:n tasolla. Sen puitteissa käydään neuvoston puheenjohtajana toimivan jäsenvaltion (ja kahden seuraavan puheenjohtajavaltion), komission ja työntekijöiden edustajien välisiä sosiaalialan korkean tason keskusteluja. Huippukokous on osa eri [alojen välistä vuoropuhelua](#). Käsiteltävät kysymykset koskevat tämän vuoksi kaikkia talouden aloja ja EU:n työntekijöitä.

Työllisyys- ja sosiaaliasioista keskustellaan säännöllisesti kahdesti vuodessa myös työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvoston (EPSCO-neuvosto) ja EU:n työmarkkinaosapuolten epävirallisissa kokouksissa. Lisäksi perussopimuksessa määrätään komiteoiden ja EU:n työmarkkinaosapuolten välisestä kuulemismenettelystä (SEUT-sopimuksen 150 ja 160 artikla).

5.2 Kuuleminen EU-ohjausjakson yhteydessä

EU:n toimielimissä ollaan laajalti yhtä mieltä siitä, että työmarkkinaosapuolet on otettava paremmin mukaan eurooppalaiseen hallintoon, erityisesti EU-ohjausjaksoon. Työmarkkinaosapuolten itsenäisyyttä ja kansallisten käytänteiden monimuotoisuutta on kunnioitettava (SEUT-sopimuksen 152 artiklan ja 153 artiklan 5 kohdan mukaisesti), mutta

¹⁸ Kolmikantakokouksia on pidetty jo vuodesta 1997, mutta virallisesti ne aloitettiin vuonna 2003 (päättös 2003/174/EY). Nyt ne on kirjattu Lissabonin sopimukseen. Makrotaloutta koskeva vuoropuhelu aloitettiin vuonna 1999 Kölnissä kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmien pohjalta.

¹⁹ Nämä puitteet on vahvistanut talouspoliittinen komitea (EPC).

niiden osallistuminen talous- ja työllisyyspolitiikan määrittelyyn ja täytäntöönpanoon on suhteutettava valvonta- ja koordinoitimekanismeihin, jos EMU:n uuden täydennetyn ohjausjärjestelmän halutaan olevan tehokas ja osallistava. Kansallisen tason kuulemiset työmarkkinaosapuolten kanssa ovat tärkeitä erityisesti kansallisia uudistusohjelmia hyväksyttäessä ja maakohtaisia suosituksia toteutettaessa. Tämä kuuleminen on hyvin tärkeää paitsi työmarkkinakysymysten, myös yleisten talous- ja sosiaaliskysymysten ja -politiikkojen kannalta.

Nykyisiä Euroopan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun mekanismeja voidaan käyttää tehokkaammin, jotta osapuolia voidaan kuulla EU:n tasolla ajoissa ja tehokkaasti päätöksentekoprosessin keskeisissä vaiheissa. Jotta kuulemisista olisi hyötyä, myös kansallisten työmarkkinajärjestöjen on oltava niissä mukana. Tämä onnistuu ainoastaan, jos jäsenvaltiot parantavat omien kansallisten käytänteidensä mukaisesti työmarkkinaosapuolten osallistumista meneillään olevia uudistuksia koskevaan keskusteluun ja niiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. On jäsenvaltioiden hallitusten tehtävä määritellä sääntöjensä ja käytänteidensä mukaisesti, miten maakohtaisista suosituksista keskustellaan työmarkkinaosapuolten kanssa. Komissio kuitenkin kannustaa jäsenvaltioita keskustelemaan työmarkkinaosapuolten kanssa maakohtaisten suositusten täytäntöönpanosta ja kaikista uudistuksista ja liittämään näiden lausunnot mukaan kansallisiin uudistusohjelmiin.

Komissio ehdottaa nykyisen kuulemismenettelyn parantamista seuraavassa esitettävällä tavalla.

Komissio tapaa EU:n työmarkkinaosapuolet ennen vuotuisen kasvuselvityksen antamista **työmarkkinaosapuolten neuvottelukomitean** puitteissa kuullakseen niiden näkemyksiä tulevista painopisteistä ja saadakseen palautetta kuluneen EU-ohjausjakson tuloksista. Kuulemisen pääsisältö välitetään neuvostolle lokakuussa pidettävässä sosiaalialan kolmikantahuippukokouksessa. Komissio liittää työmarkkinasuhteita käsittelevään kertomukseensa työmarkkinaosapuolten yhteiset kirjalliset lausunnot, joista osapuolet ovat keskustelleet ja sopineet aiemmin.

Tämän jälkeen komissio järjestää EU:n työmarkkinaosapuolten ja näiden kansallisten järjestöjen kanssa keskustelun vuotuisesta kasvuselvityksestä ja yhteisestä työllisyysraportista, myöskin työmarkkinaosapuolten neuvottelukomitean puitteissa. Keskustelun tavoitteena on parantaa keskinäistä ymmärtämystä odotuksista ja huolenaiheista, ja sen pohjana on raporttiin sisältyvä työllisyystilanteen ja sosiaalisen kehityksen tulostaulu, taloudellisten ja yhteiskunnallisten uudistusten pääteemat ja niiden työllisyyteen liittyvä ja sosiaalinen ulottuvuus ja koordinaatio. Tarvittaessa vaihdetaan näkemyksiä kysymyksistä, jotka kuuluvat suoraan työmarkkinaosapuolille, kuten palkoista tai työehtosopimusneuvottelujärjestelmistä. Työmarkkinaosapuolilta saadut lausunnot levitetään tarvittaessa laajemminkin. Tämä kuuleminen täydentää työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean sekä EU:n työmarkkinaosapuolten välistä näkemysten vaihtoa ja helpottaa näin ollen maaliskuussa pidettävän sosiaalialan kolmikantahuippukokouksen valmistelua.

Sosiaalialan kolmikantahuippukokous säilyy edelleen korkeimmalla tasolla pidettävänä komission, neuvoston ja eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten välisenä tapaamisena, jossa keskustellaan kasvu- ja työllisyyspolitiikasta. Maaliskuussa pidettävässä sosiaalialan kolmikantahuippukokouksessa keskitytään EU-ohjausjaksoon. Käytävien keskustelujen valmistelusta vastaa EPSCO-neuvosto. Ennen korkean tason poliittisia vuoropuheluja olisi pidettävä tekninen valmistelukokous, jonka järjestää työmarkkinaosapuolten neuvottelukomitea. Komissio ehdottaa sosiaalialan kolmikantahuippukokouksen perustamista

koskevan päätöksen tarkistamista, jotta se saadaan Lissabonin sopimuksessa perustetun uuden institutionaalisen kehyksen ja siihen sisältyvän kasvu- ja työllisyysstrategian mukaiseksi.

Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean alakohtaisten keskustelujen nykymuotoa olisi kehitettävä ja yksinkertaistettava. Kuulemismenettelyä voitaisiin täydentää ad hoc -kokouksilla tai mukauttamalla työjärjestelyjä siten, että työmarkkinaosapuolet otetaan paremmin mukaan poliittisia kysymyksiä koskeviin keskusteluihin ja otetaan huomioon niiden erityiset vastualueet ja mahdollisesti arkaluonteisina pitämät seikat (esim. nuorisotyöllisyys, palkat, eläkkeet ja terveydenhuoltouudistukset).

Komissio jatkaa myös työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun seuraamista kaikkialla EU:ssa Euroopan työmarkkinasuhteita koskevan kertomuksen ja Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiöön Eurofoundiin kuuluvan Euroopan työelämän suhteiden seurantakeskuksen työn pohjalta.

6. PÄÄTELMÄT

EU:n talouden ohjausjärjestelmän vahvistamiseksi hiljattain tehdyillä muutoksilla pyritään lujittamaan EMU:a, puuttumaan eräisiin sen rakenteen alkuheikkouksiin ja lisäämään sen kapasiteettia edistää kilpailukykyä ja kasvua. Komissio katsoo, että EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden kehittäminen kuuluu olennaisesti tähän prosessiin. Tämän vuoksi nykyisiä talouden ohjausmekanismeja ja politiikan välineitä on kehitettävä siten, että niissä otetaan huomioon työllisyyteen ja sosiaalipolitiikkaan liittyvät haasteet EU:ssa ja pyritään vastaamaan niihin. Näin kaikkia jäsenvaltioita autetaan käyttämään koko kasvu- ja työllisyyspotentiaali hyväksi ja parantamaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta EU:n tavoitteiden mukaisesti.

Toimiva rahaliitto edellyttää joustavia markkinoita ja asianmukaisia instituutioita, joiden avulla voidaan puuttua yhteiskunnalliseen tilanteeseen ja tarjota riittävät kansalliset turvaverkot.

EMU:n sosiaalista ulottuvuutta voidaan lujittaa koordinoimalla ja seuraamalla entistä paremmin työllisyys- ja sosiaalipolitiikkoja, työllisyystilannetta ja sosiaalista kehitystä EU-ohjausjakson puitteissa, toteuttamalla toimia ja osoittamalla varoja sosiaalisen ahdingon lievittämiseen entistä tehokkaammin, poistamalla esteitä rajat ylittävältä työvoiman liikkumiselta EU:n sisällä ja vahvistamalla työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun roolia.

Komissio odottaa yhteistyötä EU:n muiden toimielinten, jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa, jotta tällä alalla voidaan edistyä nopeasti.

Liite: Alustava taulukko työllisyyden ja sosiaalisen kehityksen tärkeimpien indikaattoreiden tulostaulua varten

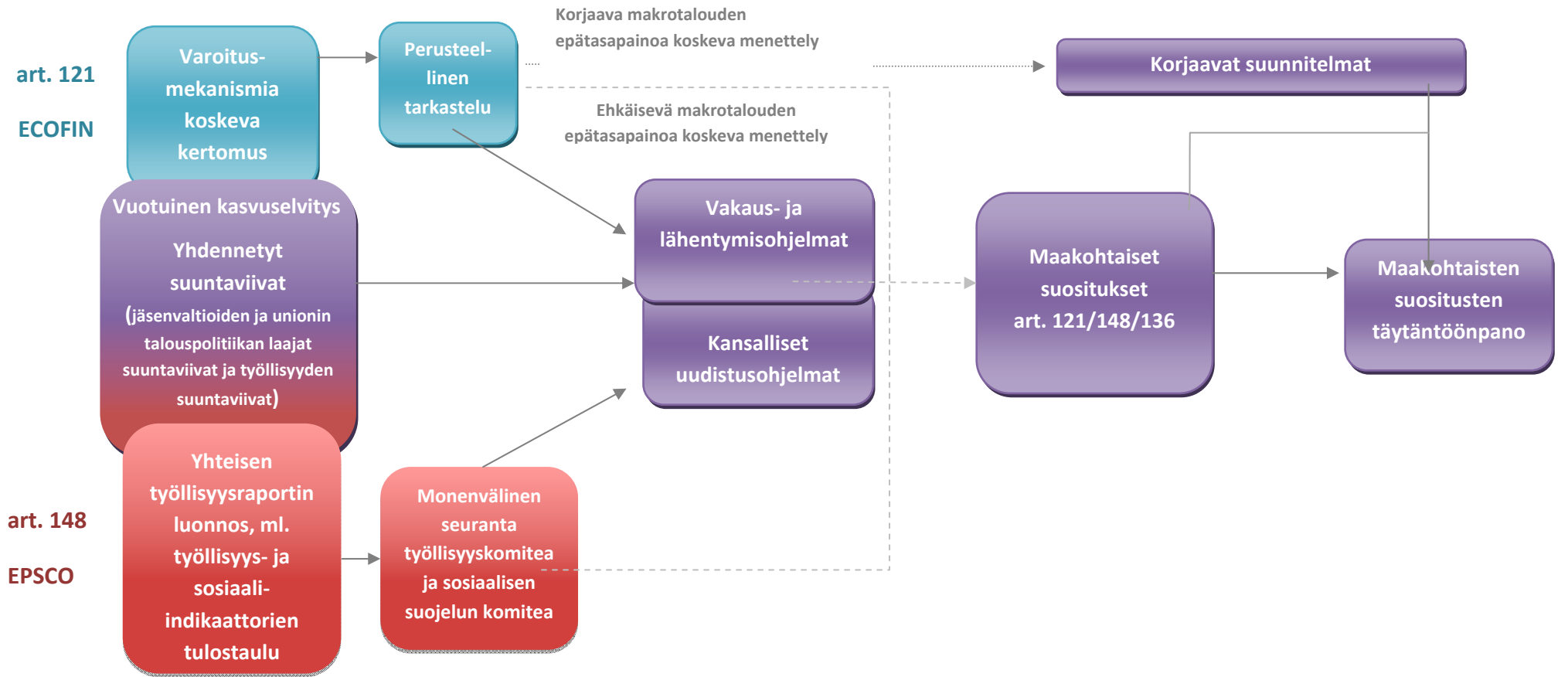
(analysoidaan yhteisen työllisyysraportin luonnoksessa vuoden 2014 EU-ohjausjakson yhteydessä)

INDIKAATTORI	Työttömyysaste (%)	NEET - työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien määrä (%) ja nuorisotyöttömyysaste	Kotitalouksien käytettävissä olevien reaalisten bruttotulojen muutos	18–64-vuotiaiden köyhyysriskiaste (%)	Tuloerot (S80/S20 -suhde)
Kohderyhmä	Aktiivinen väestö	Nuoriso (18–24-vuotiaat)	Koko väestö	Työikäinen väestö	Koko väestö
Tietolähde ja muutos	Työvoimatutkimus (vuosimuutos)	Työvoimatutkimus (vuosimuutos)	Kansantalouden tilinpito	EU-SILC (vuosimuutos)	EU-SILC
Indikaattorin perusteet	Yleinen työmarkkinoiden kehitys; tuotannon ja tuottavuuden lasku; kilpailukyky; sosiaalinen yhteenkuuluvuus	Työllistettävyyden ja tuottavuuden lasku; osaamisen relevanssi; koulutus- ja työmarkkinalaitosten suoriutuminen; kilpailukyky; sosiaalinen yhteenkuuluvuus	Kokonaiskysyntä; työmarkkinoilta saatavien tulojen riittävyys; korvaavien tulojen järjestelmien teho	Yleinen köyhyystilanne (painopiste köyhien reaalityuloissa); sosiaalinen yhteenkuuluvuus; inhimillisen pääoman rapautuminen	Työmarkkinoiden segmentoituminen ja epävarmuus; mahdollisuuksien yhdenvertaisuus; kokonaiskysyntä ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus
Työllisyyskehityksen seurantavälinettä, sosiaalisen suojelun kehityksen seurantavälinettä ja yhteistä arviointikehystä käytetään tukena pääindikaattorien tulkinnassa	<p>Tulostaulun yksityiskohtainen tulkinta perustuu koko työllisyyskehityksen seurantavälineeseen, sosiaalisen suojelun kehityksen seurantavälineeseen ja yhteiseen arviointikehykseen</p> <p><i>Esimerkeissä esitetään, miten työllisyyskehityksen seurantaväline, sosiaalisen suojelun kehityksen seurantaväline ja yhteinen arviointikehyys voivat tukea pääindikaattorien tulkintaa:</i></p>				
	Pitkäaikaistyöttömyyden osuus; työllisyysaste (sukupuoli, ikä, ammattitaidon taso); vastentahtoinen osa-aika- tai tilapäistyö; avointen työpaikkojen suhde työvoimaan (3 vuoden keskiarvo); muut aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden kattavuutta koskevat indikaattorit	Nuorisotyöttömyysaste; NEET ikäryhmittäin (15–18, 18–19, 20–24); nuorten työllisyysaste; koulunsa keskeyttäneet	Palkkojen osuus kotitalouksien käytettävissä olevista reaalisista bruttotuloista (työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat); reaaliset yksikkötyökustannukset; kotitalouksien säästämisaste; kotitalouksien velanhoidokulujen suhde tuloihin, työttömyysetuuskien kattamisaste	Köyhyysriskiaste (%); köyhyyden syvyys, köyhyysvaje ; muut köyhyyden muodot: työssäkäyvien köyhyys, työttömät kotitaloudet; vakava aineellinen puute, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen uhan alla elävät ihmiset iän mukaan (lapsiköyhyys, työikäisten köyhyys, ikääntyvien köyhyys)	Segmentoitumisen indikaattorit (vastentahtoinen osa-aika- tai tilapäistyö, työmarkkinasiirtymät (työsopimusten tyyppi tai ansiotaso ym.); työmarkkinoiden muun eriarvoisuuden indikaattorit (lukutaidon mittarit (PISA)), sukupuolten palkkaero, tuloerot (ei työttömät)

Liite: Alustava taulukko työllisyys- ja sosiaalialan lisäindikaattoreista varoitusmekanismia koskevassa kertomuksessa

INDIKAATTORI	Työvoimaosuus (%)	Pitkäaikaistyöttömyysaste (%)	Nuorisotyöttömyysaste (%)	Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen uhan alla elävien osuus (%)
Kohderyhmä	Työikäinen väestö (15–64-vuotiaat)	Aktiivinen väestö	Aktiivinen väestö samassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat)	Koko väestö
Tietolähde/muutos	Eurostat, työvoimatutkimus / taso ja kehitys	Eurostat, työvoimatutkimus / taso ja kehitys	Eurostat, työvoimatutkimus / taso ja kehitys	Eurostat, SILC / taso ja kehitys
Indikaattorin perusteet	Täydentää työttömyysastetta, sillä ilmaisee taustalla olevat siirtymät työmarkkinoilta niiden ulkopuolelle ja päin vastoin. Sen ansiosta voidaan tarkastella rakenteellisia pidäkkeitä hakea töitä pitkien työttömyysjaksojen, pimeän työn, epävirallisen sektorin työllisyyden ja maatalouden vajaatyöllisyyden vaikutuksesta.	Osoittaa työmarkkinoilla olevan rakenteellisia ongelmia, esim. pätevyyden kohtaanto-ongelma, insider/outsider -ongelmat. Osoittaa heikentyneitä mahdollisuuksia työllistyä uudelleen ja lisääntynyttä riskiä jäädä työttömyysloukkuun.	Mittaa aikaisin ja mahdollisesti matalasti koulutettuina työelämään tulevien henkilöiden ongelmia; työelämässä aikaisin koetuilla pitkittyneillä työttömyysjaksoilla voi olla pitkäaikainen vaikutus esim. tuleviin ansaintamahdollisuuksiin ja sitoutumiseen työmarkkinoille osallistumiseen.	Yhteenvetoindikaattori, joka osoittaa köyhyyden eri ulottuvuuksia
Täydentävät indikaattorit	-	-	Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuus (kaikista 15–24-vuotiaista)	Osatekijät: köyhyysriskiaste, joka osoittaa suhteellisen köyhyyden; vakavan aineellisen puutteen aste, joka osoittaa absoluuttisen köyhyyden; alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa elävät henkilöt

Työllisyyden ja sosiaalisten haasteiden seurannan lisääminen EU-ohjausjakson puitteissa

Lokakuu: sosiaalialan kolmikantahuippukokous, syksyn Eurooppa-neuvosto

Marraskuu: makrotaloutta koskeva vuoropuhelu; komissio julkaisee vuotuisen kasvuselvityksen, varoituskansalaita koskevan

Helmi-maaliskuu: ECOFIN & EPSCO, makrotaloutta koskeva vuoropuhelu, sosiaalialan kolmikantahuippukokous, kevään Eurooppa-neuvosto

Huhtikuu: vakaus- ja lähentymisohjelmien ja kansallisten uudistusohjelmien laatiminen (mukana kansalliset työmarkkinaosapuolet)

Touko-kesäkuu: komissio ehdottaa maakohtaisia suosituksia; keskustelu neuvoston komiteoissa ja EPSCO- & ECOFIN-neuvostoissa

Kesä-heinäkuu: Eurooppa-neuvosto hyväksyy ja neuvosto antaa maakohtaiset suositukset

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.10.2013
COM(2013) 690 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET**

**ATT STÄRKA DEN EKONOMISKA OCH MONETÄRA UNIONENS SOCIALA
DIMENSION**

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET**

ATT STÄRKA DEN EKONOMISKA OCH MONETÄRA UNIONENS SOCIALA DIMENSION

1. INLEDNING

Den 28 november 2012 antog Europeiska kommissionen en plan¹ för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union (EMU), med en vision om en stark och stabil struktur för de politiska, budgetrelaterade och ekonomiska inslagen i EMU. Vid sitt möte i december 2012 uttryckte Europeiska rådet stöd för att utveckla den ekonomiska och monetära unionens sociala dimension, även dialogen mellan arbetsmarknadens parter.

Vid sitt möte i juni 2013 erinrade Europeiska rådet därför om att den sociala dimensionen bör stärkas. Man betonade vikten av bättre övervakning och ökad hänsyn till den sociala situationen och arbetsmarknadsläget i EMU, särskilt genom användning av lämpliga sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer som en del av den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken. Man pekade också på behovet av att förbättra samordningen av sysselsättningspolitiken och socialpolitiken, samtidigt som nationella befogenheter respekteras. Dessutom framhölls den roll som arbetsmarknadens parter och dialogen mellan arbetsmarknadens parter spelar på såväl europeisk som nationell nivå. Europaparlamentet förde också fram sina synpunkter på prioriteringarna för att förverkliga EMU, och rekommenderade i synnerhet en social pakt för Europa.²

Detta meddelande om att stärka den sociala dimensionen är ytterligare ett bidrag från kommissionen till debatten om att fördjupa EMU, med tanke på att den allmänna sociala agendan är en fråga som berör de 28 medlemsstaterna. Det bör också påpekas att det i stort är medlemsstaterna som ansvarar för sysselsättningspolitiken och socialpolitiken. Det som kommissionen föreslår är en rad initiativ som syftar till att stärka EMU:s sociala dimension med särskilt fokus på följande tre punkter:

- i. Förstärkt övervakning av problem som rör sysselsättning och den sociala situationen samt samordning av politiken.
- ii. Ökad solidaritet och förstärkta åtgärder för sysselsättning och arbetskraftens rörlighet.
- iii. En förstärkt dialog mellan arbetsmarknadens parter.

¹ Meddelande från kommissionen *En plan för ett djupgående och verkligt EMU: Inledningen till en debatt om Europa*, 28.12.2012, COM(2012) 777.

² Europaparlamentets initiativbetänkande *Mot en verklig ekonomisk och monetär union*, som lades fram den 18 oktober 2012 (Thyssen-betänkandet).

2. STÄRKA EMU:s SOCIALA DIMENSION

2.1 Den övergripande sociala dimensionen i Europa 2020-strategin

Enligt fördragen ska unionen vid fastställandet och genomförandet av sin politik och verksamhet beakta de krav som är förknippade med främjandet av hög sysselsättning, garantier för ett fullgott socialt skydd, kampen mot social utestängning samt en hög utbildningsnivå och en hög hälsoskyddsnivå för människor (artikel 9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt).

Genom antagandet av Europa 2020-strategin fick socialpolitiken för första gången en central ställning i EU:s ekonomiska strategi. I denna strategi sätter EU överordnade mål för att öka sysselsättningen, minska andelen unga med endast grundskoleutbildning, öka andelen högskoleutbildade och lyfta minst 20 miljoner människor ur fattigdom. Dessa mål är kärnan i strategin för smart och hållbar tillväxt för alla, och påverkar redan idag socialpolitikens utformning i EU. Centrala politiska åtgärder på EU nivå genomförs nu, exempelvis sysselsättningspaketet som lades fram i april 2012, ungdomssysselsättningspaketet från december 2012 och åtgärds paketet om sociala investeringar från februari 2013.

När det gäller att fastställa prioriterade åtgärder på nationell och europeisk nivå i den årliga tillväxtöversikten vill kommissionen se till att medlemsstaterna anpassar sina budgetar och åtgärder i syfte att skapa hög sysselsättning och social sammanhållning. Kommissionen lyfter varje år fram de stora utmaningarna för ekonomin och samhället för EU och euroområdet i samband med den översyn av medlemsstaternas ekonomiska och sociala framsteg som görs inom den europeiska planeringsterminen. Denna utgör därför en lämplig ram för att styra och övervaka medlemsstaternas ekonomiska och sociala reformer. Den öppna samordningsmetoden för socialt skydd och social integration har också bidragit till att styra strukturella reformer på socialpolitikens områden.

Krisen har visat att vissa medlemsstater har fört en ohållbar ekonomisk politik, och har dessutom blottat strukturella svagheter i den europeiska ekonomin och i styrningen på EU-nivå. Krisåtgärderna har haft en tydlig inriktning på nödvändiga strukturella reformer, särskilt för de medlemsstater som får ekonomiskt stöd (programländerna), och på bredare front genom landsspecifika rekommendationer för övriga länder.

Den ekonomiska krisen har gjort det svårare att uppnå Europa 2020-målen. Krisen har slagit hårt mot sysselsättningen på de flesta håll i EU och klyftorna i fråga om sysselsättning och social situation har ökat mellan medlemsstaterna. Omkring 26,6 miljoner människor var arbetslösa i EU-28 i juli 2013, varav över 19,2 miljoner i euroområdet. Nästan en fjärdedel av alla unga arbetstagare är arbetslösa: 23,4 % (5,6 miljoner) i EU-28 i juli 2013 och 24 % (3,5 miljoner) i euroområdet. Fattigdom och social utestängning har ökat sedan 2009, särskilt i medlemsstaterna i södra och östra Europa. I vissa länder har åtgärderna mot obalanserna i ekonomin skett parallellt med minskad produktion, ökad arbetslöshet och minskad disponibel inkomst. I andra länder har ekonomin klarat sig något bättre; det gäller ofta länder som har bättre fungerande arbetsmarknader och mer robusta välfärdssystem och som genomfört strukturella reformer långt före krisen³.

Framsteg har dock gjorts trots de svåra omständigheterna. Insatserna för att stärka EU:s ekonomiska styrning har visat sig effektiva och skapar nu förutsättningar för att sätta igång och stödja en ekonomisk återhämtning och skapande av arbetstillfällen. För att möta

³ Europeiska kommissionen, *Employment and Social Developments in Europe 2012*.

kommande utmaningar är det viktigt att stärka EMU:s sociala dimension och få bättre kunskap om socialpolitiken och den sociala utvecklingen.

2.2 EMU:s sociala dimension

För att EMU ska kunna fungera smidigt måste styrningsstrukturerna kompletteras så att man kan förebygga och åtgärda varaktiga klyftor som kan utgöra ett hot mot den finansiella och ekonomiska stabiliteten i den monetära unionen som helhet, vårt välstånd och, i slutändan, vår sociala marknadsekonomi. Förmågan att göra verkliga ekonomiska anpassningar är av avgörande betydelse i en monetär union. Krisen visade på brister i den monetära unionens funktionssätt, även om betydande insatser gjorts för att stärka EU:s ekonomiska styrning. Ett mycket högt pris har betalats vad gäller ekonomin och den sociala situationen, eftersom nödvändiga reformer alltför ofta har fördröjts på grund av politiska omständigheter. Strukture reformer som stödjer sysselsättning, konkurrenskraft och förbättrade socioekonomiska möjligheter kan försenas avsevärt och verkar ofta svåra att genomföra i en ekonomisk nedgång, samtidigt som behovet av åtgärder inte förefaller vara trängande i en konjunkturuppgång. Om nödvändiga åtgärder inte vidtas kan det dock få negativa konsekvenser och leda till försämrade ekonomiska förutsättningar för den monetära unionen som helhet. Det är i allas intresse i den monetära unionen att se till att strukture reformer för att åtgärda problem som rör sysselsättningen och den sociala situationen genomförs på rätt sätt, och medlemsstaterna behöver stödja varandra i denna strävan.

Arbetslöshet och sociala problem kan innebära inkomstbortfall för stora delar av befolkningen och för samhället som helhet. Dessa problem kan också hämma ekonomins konkurrenskraft och tillväxtpotential, eftersom arbetskraften inte utnyttjas fullt ut som resurs och man inte investerar i kompetens. Över längre tid kan arbetslöshet och social ojämlikhet också försvaga det politiska stödet och stödet från allmänheten, vilket kan leda till mindre stabila regeringar och inverka negativt på deras förmåga att föra en sund politik. Om man inte agerar gemensamt och ser till att effektiva åtgärder snabbt sätts in mot problem som rör sysselsättningen och den sociala situationen kan långvariga klyftor bli resultatet.

EMU:s sociala dimension avser den förmåga som mekanismerna för ekonomisk styrning och de politiska instrumenten har när det gäller att kartlägga, beakta och åtgärda problematiska tendenser och utmaningar som rör sysselsättning och socialpolitik i EMU. Om den sociala dimensionen förstärks, bör det hjälpa alla medlemsstaterna att uppnå sin tillväxt- och sysselsättningspotential, öka den sociala sammanhållningen och förebygga att klyftorna ökar, vilket är i linje med fördragen och Europa 2020-strategin.

Framsteg behövs på följande fronter:

- Öka kapaciteten att övervaka utvecklingen i fråga om sysselsättningen och den sociala situationen i EMU för att bättre samordna adekvata åtgärder och se till att de sätts in snabbt.
- Mobilisera EU-stöd för att bekämpa arbetslöshet (även ungdomsarbetslöshet) och social misär på ett effektivt och långsiktigt sätt.
- Se till att åtgärderna för ansvar och ekonomisk disciplin kombineras med ökad solidaritet och ökat ekonomiskt stöd.
- Undanröja de hinder som finns idag för arbetskraftens rörlighet i EU.

- Stärka den roll som dialogen mellan arbetsmarknadens parter har när det gäller att utveckla strategier för euroområdet och för det egna landet, genom medverkan av arbetsmarknadens parter i relevanta sammanhang.

3. STÄRKA ÖVERVAKNINGEN AV PROBLEM SOM RÖR SYSSELSÄTTNINGEN OCH DEN SOCIALA SITUATIONEN SAMT STÄRKA DEN POLITISKA SAMORDNINGEN

I EU:s krisåtgärder ingick att stärka den ekonomiska styrningen och den multilaterala övervakningen inom EMU, särskilt euroområdet. Detta skedde inom ramen för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken. En ny övervakningsmekanism infördes i och med antagandet av förordning (EU) nr 1176/2011 för att förebygga makroekonomiska obalanser, med bestämmelser om kontroll av efterlevnaden.

Som framhålls i kommissionens plan har man gjort en översyn av EMU, men mer återstår att göra. Sysselsättning och välfärdssystem är främst en nationell angelägenhet, men för att bygga en genuin ekonomisk och monetär union med en social dimension måste man utveckla och stärka de sysselsättningspolitiska och socialpolitiska instrumenten inom den nuvarande ramen för styrningen.

Den sociala dimensionen behöver integreras bättre i övervakningen av makroekonomiska obalanser. Dessutom krävs ytterligare framsteg mer generellt i fråga om den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken, och detta kan åstadkommas genom att man stärker den nuvarande ramen för samordning av sysselsättningspolitiken och socialpolitiken. Om den sociala dimensionen beaktas på ett bättre sätt i övervakningen av makroekonomiska obalanser skulle det bidra till att de åtgärder som rekommenderas för länder som genomgår makroekonomiska anpassningar kan utformas på ett bättre sätt.

Det är också viktigt att allvarliga negativa tendenser i fråga om sysselsättning och den sociala situationen upptäcks i ett tidigt skede och att samordningen och övervakningen av sysselsättningspolitiken och socialpolitiken förbättras. Därigenom kan effektiva åtgärder sättas in, samtidigt som det främjar konvergens på dessa områden. Ömsesidigt lärande, utbyte av bästa praxis och benchmarking på grundval av förstärkt övervakning skulle bidra till att främja konvergens.

3.1 Stärka övervakningen av utvecklingen i fråga om sysselsättningen och den sociala situationen som en del av den makroekonomiska övervakningen

Förfarandet vid makroekonomiska obalanser infördes 2011 för att ge EMU en övervakningsmekanism för att förebygga och åtgärda allvarliga obalanser, samt möjligheter att kontrollera efterlevnaden. Förfarandet omfattar en rad olika frågor som extern hållbarhet, konkurrenskraft, kredit och skuldsättning samt tillgångspriser och finansiell stabilitet. Alla dessa frågor måste ägnas uppmärksamhet för att man ska kunna uppnå det övergripande målet, som är att skapa makroekonomisk stabilitet. Det kan i synnerhet bidra till att förebygga starka konjunktursvängningar och hantera djupa svackor där bristande förtroende för finansmarknaderna, kapitalflykt och omfattande skuldsanering sker samtidigt med ekonomisk nedgång och social misär.

Som den senaste tidens erfarenheter visar i en rad länder i euroområdet medför de skadliga makroekonomiska obalanserna, som delvis hänger samman med ökad privat och offentlig skuldsättning och minskad konkurrenskraft, stora risker för ett lands tillväxt- och

sysselsättningsprognoser och välfärd. Det är därför viktigt att potentiella risker upptäcks tidigt så att man kan förebygga att skadliga makroekonomiska obalanser uppstår.

Sociala frågor har hittills inte behandlats uttryckligen i förfarandet vid makroekonomiska obalanser. Det skulle vara en fördel i flera avseenden om en tydligare koppling gjordes. Det skulle möjliggöra bättre förståelse av de risker som sådana obalanser medför när det gäller arbetslöshet, fattigdom och andra sociala konsekvenser. Det skulle också bidra till en bättre förståelse av den sociala utvecklingen under anpassningsprocesser. Ökad kunskap skulle i sin tur göra det lättare att utforma politiska åtgärder för att komma till rätta med obalanserna och minimera de sociala konsekvenserna.

Förfarandet vid makroekonomiska obalanser består av en rad olika steg. Det första är den årliga rapporten om varningsmekanismer och en resultattavla med indikatorer. Därefter kommer särskilda djupgående översyner av länder som konstaterats ligga i riskzonen vid utarbetandet av rapporten, och detta leder fram till landsspecifika rekommendationer och eventuellt planer för avhjälpande åtgärder för länder med alltför stora obalanser. De sociala konsekvenserna av obalanser bör bättre

integreras i den nuvarande ramen för övervakning genom att man förstärker den övergripande analysen i förfarandet vid makroekonomiska obalanser med indikatorer som rör sysselsättning och sociala frågor.

I rapporten om varningsmekanismer är arbetslöshet redan idag en av huvudindikatorerna. För att bättre avspegla de sociala konsekvenserna av makroekonomiska obalanser kan ett begränsat antal hjälpindikatorer för sysselsättningen och den sociala situationen läggas till. För den europeiska planeringsterminen 2014 kan följande hjälpindikatorer införas (se vägledande tabell i bilagan):

- i. Sysselsättning.
- ii. Långtidsarbetslöshet.
- iii. Ungdomsarbetslöshet (kompletterad med andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar).
- iv. Andel som riskerar att drabbas av fattigdom eller social utestängning (kompletterad med tre underindikatorer: andel som riskerar att drabbas av fattigdom, andel med i allvarlig materiell fattigdom och andelen personer i hushåll med låg arbetsintensitet).

Kommissionen, Europaparlamentet och rådet kommer tillsammans att välja dessa indikatorer.

De **ingående översynerna** och andra relevanta policydokument bör som regel innehålla ett avsnitt om utvecklingen i fråga om sysselsättningen och den sociala situationen i det berörda landet, där även andra sociala indikatorer och analysverktyg används än de som ingår i resultattavlan i rapporten. Det skulle göra kopplingarna mellan de ökande obalanserna och den sociala utvecklingen tydligare och därigenom bidra till utformningen av politiken.

3.2 Ta fram en resultattavla med centrala sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer och stärka samordningen mellan sysselsättningspolitiken och socialpolitiken

Som anges i kommissionens plan bör samordningen och övervakningen av sysselsättningspolitiken och den sociala politiken stärkas inom ramen för styrningen av EMU, och konvergens bör främjas på dessa områden.

Sedan den infördes för 15 år sedan har den europeiska sysselsättningsstrategin tillhandahållit en ram för att samordna sysselsättningspolitiken, liknande den som införts för den ekonomiska politiken och med samma mål att nå fram till gemensamma kontrollerbara mål som uppdateras regelbundet⁴. Europa 2020-strategin har en stark betoning på sysselsättning och sociala frågor och innehåller särskilda mål för sysselsättningen och minskad fattigdom. I utkastet till gemensam sysselsättningsrapport, som offentliggörs som en del av kommissionens årliga tillväxtöversikt, analyseras problem som rör sysselsättningen och den sociala situationen samt medlemsstaternas politiska åtgärder. Det fungerar också som underlag för vidare analys, övervakning och samordning genom hela den europeiska planeringsterminen⁵. Sammantaget utgör Europa 2020-strategin ett effektivt system för ekonomisk styrning som har införts för att samordna de politiska åtgärder som vidtas på europeisk och nationell nivå.

Vid mötet i rådet (sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) har ministrarna redan uttryckt sin vilja⁶ att vidareutveckla de nuvarande övervakningsverktygen⁷ och stärka den multilaterala övervakningen och politiska samordningen genom att införa en resultattavla med sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer.

Kommissionen föreslår att det införs en **resultattavla med centrala indikatorer som ska användas i utkastet till gemensam sysselsättningsrapport för att följa utvecklingen i fråga om sysselsättningen och den sociala situationen**. Resultattavlan bör fungera som ett analysverktyg och underlätta bättre och tidigare kartläggning av större problem som rör sysselsättningen och den sociala situationen, särskilt sådana som kan få konsekvenser även utanför det egna landets gränser⁸. Den bör bestå av ett begränsat antal centrala indikatorer för tendenser som rör sysselsättningen och den sociala situationen och som kan allvarligt undergräva sysselsättningen, den sociala sammanhållningen och arbetskraftens kompetens och få negativa effekter för en medlemsstats tillväxt och konkurrenskraft. Resultattavlan skulle införlivas i utkastet till gemensam sysselsättningsrapport för att ge en mer fokuserad grundval för förstärkt multilateral övervakning av sysselsättningspolitiken och socialpolitiken, och bidra till att kartlägga tendenser som kräver mer kraftfulla sysselsättningspolitiska och socialpolitiska åtgärder⁹. Följande huvudindikatorer (se den vägledande tabellen i bilagan) kan bidra till att negativa tendenser upptäcks i ett ganska tidigt skede och därigenom göra det lättare att förhindra att läget försämras ytterligare:

- i. Arbetslöshet – nivå och förändringar.
- ii. Andel ungdomar som varken arbetar eller studerar samt ungdomsarbetslöshet.
- iii. Hushållens reala disponibla bruttoinkomst.
- iv. Fattigdomsrisk för befolkningen i arbetsför ålder.

⁴ Se ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets extra möte om sysselsättning i Luxemburg den 20-21 november 1997, punkt 3.

⁵ Se förordning (EG) 1466/97, ändrad genom förordning (EU) 1175/2011, särskilt avsnitt 1-a om den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken.

⁶ Skrivelse från rådets ordförandeskap till Europeiska rådets ordförande beträffande EMU:s sociala dimension av den 15 maj 2013.

⁷ Verkygen för bedömning av sysselsättningssituationen och för bedömning av situationen för det sociala skyddet.

⁸ En fullständig översikt ges i bilagan. I övrigt inga rapporteringskrav för medlemsstaterna.

⁹ Den gemensamma sysselsättningsrapporten, som ska utarbetas enligt artikel 148.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska antas av rådet och läggas fram för Europeiska rådet. Termen *gemensam* avser en överenskommelse mellan kommissionen och rådet, med motsvarande dataserier som används i stor utsträckning inom den europeiska planeringsterminen.

v. Ojämlighet (förhållandet S80/S20).

Resultattavlan bör inte läsas slentrianmässigt, utan en mer djupgående tolkning bör göras utifrån befintliga verktyg (verktygen för bedömning av sysselsättningssituationen¹⁰ och för bedömning av situationen för det sociala skyddet¹¹, den gemensamma bedömningsramen¹² och gemensamt beslutade dataserier som Europeiska arbetskraftsundersökningen och EU:s statistik över inkomst- och levnadsvillkor.

De sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer som används i resultattavlan bör fånga upp de viktigaste dragen för varje land och återge de allvarligaste problemen och utvecklingstendenserna i ett tidigt skede – och innan landet avviker alltför mycket från tidigare resultat eller från resten av EU. Genom att bidra till att kartlägga allvarliga problem i fråga om sysselsättning och den sociala situationen i EU, och säkerställa att åtgärder sätts in i tid, kommer resultattavlan också att stödja arbetet för att uppnå Europa 2020-målen.

För att förbättra övervakningen och se till att arbetsmarknadssituationen och den sociala situationen beaktas i högre grad bör den särskilda resultattavlan med sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer beslutas genom diskussioner mellan kommissionen och rådet och vara klara i tid för den europeiska planeringsterminen 2014. Efter antagande av rådet överlämnas utkastet till gemensam sysselsättningsrapport med den föreslagna resultattavlan till Europeiska rådet som en del av den årliga tillväxtöversikten. Resultattavlan ska sedan diskuteras med Europaparlamentet och arbetsmarknadens parter.

Tillsammans med den förstärkta övervakningen av utvecklingen i fråga om sysselsättningen och den sociala utvecklingen inom ramen för förfarandet vid makroekonomiska obalanser (se avsnitt 3.1) ska resultattavlan med centrala sysselsättningsindikatorer och sociala indikatorer bidra till att sysselsättningsfrågor och sociala frågor integreras bättre i politiken som helhet. Den skulle också bidra till rådets och kommittéernas arbete inför Europeiska rådets vårmöte.

3.3 Förstärkt samordning av sysselsättningspolitiken och socialpolitiken inom den europeiska planeringsterminen

Det är viktigt att stärka samordningen av sysselsättningspolitiken och socialpolitiken inom den europeiska planeringsterminen. Detta kräver en tydlig gemensam analys av centrala faktorer, som lyfter fram de mest brådskande åtgärderna och reformerna som ska antas.

Den gemensamma bedömningsramen, bedömningen av sysselsättningssituationen och bedömningen av situationen för det sociala skyddet är de tre verktyg som idag används för att fånga upp landsspecifika problem och jämföra medlemsstaternas resultat. Det egentliga syftet med dessa omfattande verktyg är att kartlägga och nå samförstånd om en rad centrala utmaningar i fråga om sysselsättningen och den sociala situationen som medlemsstaterna står inför i sitt arbete för att uppnå Europa 2020-målen. Resultattavlan innebär inte en omformulering av de politiska målen för Europa 2020-strategin utan tjänar till att upptäcka

¹⁰ Verktöget för bedömning av sysselsättningssituationen är en gemensam rapport för kommissionen och medlemsstaterna som syftar till att kartlägga gemensamt fastställda centrala sysselsättningsproblem för varje medlemsstat. Detta görs genom jämförelser av resultaten både statistiskt mellan medlemsstaterna (benchmarking) och inom respektive medlemsstat över tiden. Verktöget ger en sammanfattning av den bedömning som gjorts inom den gemensamma bedömningsramen på tio områden som rör arbetsmarknaden.

¹¹ Verktöget för bedömning av situationen för det sociala skyddet godkändes av rådet i oktober 2012 som en metod för övervakning av den sociala situationen i EU:s medlemsstater.

¹² Den gemensamma bedömningsramen är en databas med centrala arbetsmarknadsindikatorer och sociala indikatorer som används för att övervaka arbetsmarknaden och den sociala utvecklingen i medlemsstaterna och resultaten i förhållande till de överordnade målen. Det är ett analysverktyg som grundar sig på en uppsättning gemensamt beslutade indikatorer på elva politikområden.

utvecklingstendenser i den socioekonomiska situationen i hela EU som kräver närmare övervakning. Resultattavlan kompletterar övervakningsverktygen med avseende på syfte och karaktär.

Benchmarking och resultatbedömning tillhandahålls redan genom befintliga verktyg och bör stödjas och vidareutvecklas, även inom ramen för det arbete som sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd utför. Verktyget för bedömning av sysselsättningsituationen visar benchmarking av medlemsstaternas resultat och ger en visuell jämförelse med de statistiskt sett bästa resultaten. Verktyget för bedömning av situationen för det sociala skyddet omfattar en ”instrumentpanel” med 20 centrala sociala indikatorer som syftar till att ge en nyanserad bild av de huvudsakliga förändringarna av den sociala situationen i Europa och bidra till att kartlägga sociala tendenser som bör bevakas.

Politisk vägledning som utarbetas på grundval av de bästa resultaten och ges i form av detaljerade riktlinjer eller rådsrekommendationer – som när det gäller ungdomsgarantin – kan bidra till att sprida bästa praxis och inrikta regeringarnas och berörda parter insatser på att angripa problem som är relevanta för EU som helhet. Användning av bästa praxis och benchmarking kan stödja skapandet av mer dynamiska arbetsmarknader och bana väg för sysselsättningskapande tillväxt.

Att främja användning av bästa praxis genom ökad politisk samordning kan omfatta områden som kvaliteten på aktiva arbetsmarknadsåtgärder, reformer för att få bort segmentering på arbetsmarknaden samt kompetensutveckling. När det gäller offentliga arbetsförmedlingar kommer användning av god praxis att främjas genom nätverket för offentliga arbetsförmedlingar. Kommissionen presenterade nyligen i sitt förslag om utökat samarbete mellan de offentliga arbetsförmedlingarna¹³ en allmän ram för benchmarking och ömsesidigt lärande som skulle möjliggöra meningsfulla jämförelser av de offentliga arbetsförmedlingarnas resultat.

Goda resultat i fråga om sociala tjänster, så att människor bereds möjlighet att delta i ekonomin och får tillgång till sociala tjänster, är också viktiga för att bibehålla goda ekonomiska förutsättningar i hela EU. I detta avseende finns det fortfarande utrymme att stärka utbytet av bästa praxis inom socialpolitiken genom den öppna samordningsmetoden.

Det är viktigt att dessa verktyg kompletterar den nya resultattavlan för sysselsättningspolitiken och socialpolitiken. Därför kommer kommissionen att tillsammans med Europaparlamentet och rådet diskutera olika sätt att ytterligare stärka samordningen av sysselsättningspolitiken och socialpolitiken genom att använda dessa verktyg som komplement inom den europeiska planeringsterminen.

4. ANSVAR, SOLIDARITET OCH UTÖKADE INSATSER FÖR SYSSELSÄTTNING OCH ARBETSKRAFTENS RÖRLIGHET

4.1 Mer solidaritet med stärkta finansieringsinstrument

Den ekonomiska krisen har vidgat klyftorna och ökat risken för långvarig utestängning samtidigt som den satt hämsko på de offentliga utgifterna. Därför står medlemsstaterna inför utmaningen att prioritera i sina sociala investeringar och modernisera sina sociala trygghetstjänster. Det förutsätter att deras strategier för aktiv inkludering förbättras och

¹³ Kommissionen lade den 17 juni 2013 fram ett förslag till beslut om utökat samarbete mellan de offentliga arbetsförmedlingarna som kommer att möjliggöra meningsfulla jämförelser av deras resultat med hjälp av evidensbaserad benchmarking.

använder socialpolitiska anslag effektivare och ändamålsenligare. Den 20 februari 2013 lade kommissionen fram ett paket för sociala investeringar som gick ut på att ge medlemsstaterna vägledning om hur deras socialskyddssystem kan göras effektivare, ändamålsenligare och mer heltäckande, med tyngdpunkt på sociala investeringar.

När man utvecklar en sant social dimension måste alla delar av EU-budgeten tas till vara för att utveckla EMU:s sociala dimension. För åren 2014–2020 har resurser och program förstärkts. EU:s struktur- och investeringsfonder kommer att fortsätta att driva på medlemsstaternas reformer och modernisering av socialpolitiken. Europeiska socialfonden (ESF) kommer att fortsätta att ha stor betydelse, medan ökad målstyrning av EU:s fonder i riktning mot sunda sysselsättnings- och socialpolitiska insatser inför partnerskapsavtalen och de operativa programmen 2014–2020 kan bli ett kraftfullt incitament för tillväxt i flera medlemsstater.

Det nya programmet för sysselsättning och social innovation kan bidra till att sprida nyskapande, kostnadseffektiva sysselsättnings- och socialpolitiska insatser mellan medlemsstaterna, medan fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt ger materiellt stöd till de mest utsatta. Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter är även i fortsättningen ett redskap för europeisk solidaritet med arbetstagare som drabbas av storskaliga uppsägningar till följd av ändrade globala och regionala handelsmönster.

Sysselsättningsinitiativet för unga är utformat för att hjälpa medlemsstaterna att tillämpa ungdomsgarantin i regioner med en ungdomsarbetslöshet på mer än 25 %. Europeiska rådet beslutade vid sitt möte i juni att anslaget på 3 miljarder euro till initiativet främst skulle tas i anspråk 2014–2015, kompletterat av matchande anslag från ESF-programmen på minst 3 miljarder euro. Initiativet är ett tecken på den starka politiska viljan att kollektivt angripa ett allvarligt sysselsättnings- och samhällsproblem som särskilt hårt drabbar vissa länder och regioner men även skadar EU som helhet. Kommissionen satsar särskilt på att hjälpa medlemsstaterna att utforma planer för genomförande av ungdomsgarantin, och räknar med att få in deras slutgiltiga versioner och förslag till anslagsplanering innan 2013 är slut.

4.2 Ökade insatser för sysselsättning och arbetskraftens rörlighet

En mycket viktig aspekt av EMU:s sociala dimension är att föra en arbetsmarknadspolitik som stärker arbetsmarknadens återhämtningsförmåga, bevarar jobben och understödjer skapande av nya jobb som ersättning för dem som försvunnit i den ekonomiska omstruktureringen. Som sades i sysselsättningspaketet 2012¹⁴ förutsätter det stöd på både tillgångs- och efterfrågesidan på arbetsmarknaden. Medlemsstaterna bör snabbt genomföra sina nationella sysselsättningsplaner med hänsyn tagen till de landsspecifika rekommendationerna.

En av de mest brådskande utmaningarna på det här området är att hjälpa ungdomar att ta sig in på arbetsmarknaden och ta vara på sin potential trots krisen. EU agerar här genom att komma överens om att alla medlemsstater bör införa en ungdomsgaranti och anslå resurser till denna centrala strukturreform genom sysselsättningsinitiativet för unga. Snabba framsteg här har stor betydelse för att upprätthålla en sund tillväxtpotential överallt och återställa den socio-ekonomiska konvergensen i EU.

Det är dessutom allmänt känt att flexibilitet på faktormarknaderna är en förutsättning för en välfungerande valutaunion. Även om kapitalet har varit ytterst lätttröligt, har arbetsmarknaderna ofta förblivit starkt uppsplittrade. För att snabbt kunna matcha efterfrågan på arbetskraft med tillgången i hela Europa och ta vara på alla möjligheter till arbeten är det

¹⁴ COM(2012) 173 final.

särskilt viktigt att förbättra människornas förmåga att ta arbeten både hemma och i andra länder. Arbetstagarnas fria rörlighet är en av hörnstenarna i EU och den inre marknaden. Inom EMU kan arbetskraftens rörlighet också till viss del fungera som en form av justering vid asymmetriska förändringar.

Rörligheten över gränserna inom EU är dock fortfarande låg. Bara 2,6% av befolkningen i EU har flyttat till en annan medlemsstat. I euroområdet är mindre än 4% av befolkningen i arbetsför ålder medborgare i andra medlemsstater. Däremot har 10% av EU-medborgarna redan arbetat i en annan medlemsstat, och 17% tänker sig arbeta eller bo i en annan medlemsstat någon gång i framtiden. Arbetskraftens nuvarande låga rörlighet kan förklaras av en rad faktorer, några kulturella och sociala (språk- och kulturhinder, boendemarknad eller familjeskäl) och andra som rör utövande av rättigheter enligt EU:s lagstiftning och det otillräckliga stödet för rörlighet inom EU (olika system för social trygghet och skatter, olika yrkeskvalifikationer eller rättsliga eller administrativa hinder).

EU har redan tagit itu med några av dessa envisa hinder. EU-system har upprättats för erkännande av yrkeskvalifikationer och samordning av sociala förmåner, så att arbetstagare inte förlorar sina intjänade rättigheter om de flyttar till ett annat EU-land. Kommissionen fortsätter att arbeta med lagreglerade yrken för att stärka etableringsfriheten i tjänstesektorn¹⁵.

Meningen med kommissionens nyligen antagna förslag till direktiv om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare¹⁶ är att göra livet lättare för flyttande arbetstagare genom att garantera dem rådgivning, information och stöd i värdlandet och genom att ge dem verkningsfulla rättsmedel i händelse av diskriminering.

Att söka arbete i ett annat EU-land är dock fortfarande svårt och krångligt, och kan också påverka ens rättigheter till social trygghet negativt. Kommissionen manar i sin rapport om EU-medborgarskapet medlemsstaterna att utnyttja de gällande reglerna och låta arbetssökande få ut sina arbetslöshetsförmåner i upp till sex månader om de söker arbete i en annan medlemsstat¹⁷. Kommissionen har för avsikt att under 2014 lägga fram förslag om översyn av kapitlen om arbetslöshet i förordningarna (EG) nr 883/2004 och 987/2009 för att förenkla förfarandena för beviljande av arbetslöshetsförmåner i andra länder och göra bestämmelserna effektivare.

Samtidigt behöver både kommissionen och medlemsstaterna göra mer för gränsöverskridande matchning mellan tillgång till och efterfrågan på arbetskraft, bl.a. genom att uppgradera nätverket Eures till en alleuropeisk tjänst för rekrytering, matchning och arbetsförmedling. Kommissionen kommer under 2013 att lägga fram ett förslag om förbättrad hantering av lediga platser och jobsökning, stödtjänster för rörlighet för arbetssökande och arbetsgivare samt bättre samordning och styrning av medlemsstaternas rörlighetsstrategier. Det är också av avgörande betydelse att åtgärda bristande överensstämmelse mellan utbud och efterfrågan när det gäller arbetskraftens kompetens och bättre förutse vilka färdigheter som kommer att behövas på arbetsmarknaden. Det är tanken bakom den nyligen lanserade kompetenskartan för EU.

¹⁵ Kommissionens meddelande *Evaluating access to regulated professions*, 2.10.2013.

¹⁶ COM(2013) 236 final.

¹⁷ COM(2013) 269 final.

4.3 Ett mer djupgående EMU: stora visioner i rätt tågordning

EMU:s nuvarande uppbyggnad går ut på decentraliserad nationell budgetpolitik inom en regelbaserad ram. Budgetpolitikens stabiliserande verkan sköts på nationell nivå inom de gränser som sätts av fördragen och stabilitets- och tillväxtpakten. Nationella automatiska stabilisatorer (lägre skatteintäkter och högre sociala utgifter i lågkonjunktur) har under vissa förutsättningar fått fungera som viktiga stöddämpare, eftersom den sociala tryggheten är såpass utbyggd. Men socialpolitiken (särskilt förmånssystemen) är i stort sett ett nationellt ansvar enligt fördragen, vilket medför att de automatiska stabilisatorernas konstruktion, effektivitet och funktion är ett nationellt ansvar som varierar mellan medlemsstaterna.

Kommissionens plan för ett djupgående och verkligt EMU är en heltäckande vision för en stark och stabil struktur på de finansiella, budgetpolitiska, ekonomiska och allmänpolitiska områdena. Den har också betydelse för hur EMU:s sociala dimension ska utvecklas. Planen omfattar de åtgärder som kommissionen tror är nödvändiga på kort, medellång och lång sikt. Det innebär att steg bör tas mot mer ansvarskännande och ekonomisk disciplin bör tas samtidigt som man stärker solidariteten och ökar det finansiella stödet. Några av stegen kan tas inom ramen för de nuvarande fördragen. Andra förutsätter att fördragen ändras så att EU ges nya befogenheter.

För att utveckla EMU:s sociala dimension är följande delar av planen särskilt viktiga.

På kort sikt föreslår kommissionen att det inrättas ett instrument inom EU:s ram för ekonomisk styrning och EU-budgeten, fristående från den fleråriga budgetramen, som ska stödja ombalanseringar och justeringar och därigenom tillväxt. Detta är första steget mot en starkare budgetpolitisk kapacitet tillsammans med mekanismer för en mer djupgående integrerad politisk samordning. Den befintliga ramen bör förstärkas genom bättre förhandssamordning av större reformprojekt och genom inrättande av ett konvergens- och konkurrenskraftsinstrument som ska fungera som underlag för åtaganden och stöd till genomförande av strukturreformer utan förseningar.

Ekonomiskt stöd kan ges till reformpaket som överenskommit och är viktiga både för den aktuella medlemsstaten och för ett väl fungerande EMU. Det ekonomiska stödet definieras som en del av ett avtal mellan den aktuella medlemsstaten och kommissionen. Konvergens- och konkurrenskraftsinstrumentet är tänkt att kombinera en djupare integration av den ekonomiska politiken med ekonomiskt stöd, som tillämpning av principen om att ökat ansvar bör kombineras med ökad solidaritet.

Instrumentet kan inrättas på sekundärrättslig väg.

Med utgångspunkt i konvergens- och konkurrenskraftsinstrument kan den budgetpolitiska kapaciteten successivt ökas så att den kan tillhandahålla tillräckliga resurser till stöd för långtgående strukturreformer även för en stor ekonomi i svårigheter.

På lång sikt kan slutligen en successiv ansamling av suveränitet och därigenom ansvar och solidaritet på EU-nivå göra det möjligt att inrätta en fristående budget för euroområdet som ger euroområdet en budgetpolitisk kapacitet att hjälpa medlemsstaterna att absorbera chocker. Den centrala budgeten skulle utgöra ett verktyg för stabilisering på EMU-nivå för att hjälpa anpassningar till asymmetriska chocker, öka den ekonomiska integrationen och konvergens och undvika behovet av långsiktiga transfereringsflöden. Ett gemensamt instrument skulle totalt sett innebära en nettovinst i form av stabiliseringsförmåga jämfört med de rådande formerna. Hur stor denna budgetpolitiska kapacitet blir beror när allt kommer omkring på hur

djup integration som önskas och vilken vilja som finns till de nödvändiga politiska förändringarna.

Ett gemensamt instrument för makroekonomisk stabilisering kan fungera som ett försäkringssystem för att samla riskerna för ekonomiska chocker i medlemsstaterna, vilket skulle minska fluktuationerna i nationalinkomsterna.

I den enklaste modellen kan ett stabiliseringssystem för absorption av asymmetriska chocker bygga på monetära nettobetalningar som är negativa i högkonjunktur och positiva i lågkonjunktur. Ett enkelt system kan bestämma nettoin-/utbetalningarna efter land som funktion av produktionsgapet (i förhållande till medelvärdet). Ett sådant system behöver också vara budgetneutralt på medellång sikt för varje land och blir också beroende av landets storlek.

Alternativt kan systemet gå ut på att betalningarna från fonden avsätts till ett visst syfte, med konjunkturutjämnande effekter (som USA:s arbetslöshetsersättningssystem där en federal fond ersätter 50 % av de arbetslöshetsförmåner som överstiger standardsättningsperioden upp till ett fastställt tak, förutsatt att arbetslösheten ligger på en viss nivå och ökar). Systemet kan fungera så att permanenta transfereringar mellan länderna undviks. Det bör med andra ord utformas så att inget land på lång sikt är nettoförlorare eller nettovinnare på systemet.

Sådana åtgärder förutsätter omfattande fördragsändringar, eftersom EU för närvarande inte har befogenhet att vidta dem vare sig för euroområdet eller EU som helhet. EU kan inte ta på sig medlemsstaternas budgetansvar. EU:s nuvarande befogenheter är i fråga om sysselsättning begränsade till incitament för samarbete mellan medlemsstaterna och stöd till deras insatser, och omfattar inte harmonisering (artikel 149 i EUF-fördraget). I fråga om social trygghet och socialt skydd kan EU anta direktiv med minimikrav för medlemsstaternas system, men de grundläggande principerna och den finansiella jämvikten regleras av medlemsstaterna (artikel 153 i EUF-fördraget). Med de nuvarande befogenheterna och det fördragsfästa systemet med egna medel kan inte heller flexibilitetsklausulen i artikel 352 användas, eftersom inrättande av makroekonomiska stabiliseringssystem skulle gå utöver de gällande fördragens gränser och alltså innebära en ändring av fördragen utan de erforderliga förfarandena. Med andra ord förutsätter detta sista steg en grundläggande ändring av fördragen vilket skulle behöva åtföljas, som sägs i planen, av en lika långtgående politisk integration som säkerställer demokratisk legitimitet och redovisningsskyldighet.

5. EN STÄRKT DIALOG MELLAN ARBETSMARKNADENS PARTER

Dialogen mellan arbetsmarknadens parter på EU-nivå har avgörande betydelse för att utveckla får sociala marknadsekonomi och skapa nytta för arbetsgivare, arbetstagare och ekonomin och samhället som helhet. När man stärker den ekonomiska styrningen är det helt avgörande att involvera arbetsmarknadens parter i den politiska debatten och beslutsprocessen. Det syftar inte bara till att öka politikens förankring och se till att den tillämpas i praktiken, utan gör också den politiska samordningen i euroområdet mer verkningsfull. Det är därför oerhört viktigt att vi investerar i en stärkt dialog mellan arbetsmarknadens parter på både europeisk och nationell nivå.

Arbetsmarknadens parter har viktiga uppgifter på nationell nivå i och med att de fastställer löner och arbetsmarknadens regler. De har ett starkt inflytande på andra strukturpolitiska områden genom trepartssamråden, t.ex. i fråga om social trygghet. När det särskilt gäller lönebildningen finns det olika upplägg i EU, och medlemsstaterna avgör hur

löneförhandlingarna organiseras. Arbetsmarknadens parter är också centrala aktörer i fråga om att praktiskt genomföra åtgärder som lärlingsutbildning och livslångt lärande.

Det finns utrymme att förbättra formerna för arbetsmarknadsparternas medverkan i samordningen av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken på EU-nivå.

5.1 Använda befintliga forum bättre

På EU-nivå medverkar arbetsmarknadens parter vartannat år i den makroekonomiska dialogen, och två gånger om året i ett åsiktsutbyte på högsta politiska nivå i det sociala trepartstoppmötet¹⁸. Både den makroekonomiska dialogen och det sociala trepartstoppmötet är viktiga tillfällen att involvera arbetsmarknadens parter i den europeiska planeringsterminen.

Kommissionen är förvissad om att arbetsmarknadens parter kan involveras ännu mer i styrningen av EU och EMU utan att deras självständighet sätts i fråga. Mer kan göras för att ta vara på synergien och komplementariteten mellan olika forum, särskilt för att främja enhetlighet och undvika parallella processer. Rapportering och uppföljning bör ske mer systematiskt för större insyn och kommunikation, medan forumens sammansättning kan förenklas. Potentialen hos tvåpartsdialogen mellan arbetsmarknadens parter bör utforskas, och de nationella parternas representation bör öka i alla forum, särskilt i kommittén för den sociala dialogen.

De befintliga forumen har visat sig användbara. Nya forum bör bara övervägas om man gemensamt enas om att de behövs.

Den **makroekonomiska dialogen** är ett högnivåforum för åsiktsutbyte mellan rådet, kommissionen, Europeiska centralbanken och arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Den inrättades med målet att främja en regelbunden dialog om makroekonomiskt beslutsfattande i euroområdet. Dialogen sker i två avdelningar, en politisk och en teknisk. Den politiska dialogen organiseras av den medlemsstat som är ordförandeland i rådet (med biträde av de två efterföljande ordförandeländerna) och föregås av ett förberedande tekniskt möte¹⁹.

Det **sociala trepartstoppmötet** för tillväxt och sysselsättning är stadfast i artikel 152 i EUF-fördraget som ett led i dialogen mellan arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Toppmötets syfte är dialog på högsta nivå mellan rådets ordförandeland (och de två efterföljande ordförandeländerna), kommissionen och arbetsgivarnas och arbetstagarnas företrädare. Toppmötet äger rum inom ramen för den sektorsövergripande dialogen. Där dryftar man således frågor som påverkar alla branscher och arbetstagare i EU.

Sysselsättnings- och socialpolitiken diskuteras även regelbundet, två gånger om året, vid informella möten mellan rådet (sysselsättnings- och socialpolitik) och arbetsmarknadens parter på EU-nivå. I fördraget stadgas dessutom om samråd mellan kommittéerna och arbetsmarknadens parter på EU-nivå (artiklarna 150 och 160 i EUF-fördraget).

5.2 Samråd under den europeiska planeringsterminen

Det råder bred enighet i EU-institutionerna om att arbetsmarknadens parter behöver involveras bättre i EU:s styrning, särskilt den europeiska planeringsterminen. Arbetsmarknadens parter ska naturligtvis bevara sin självständighet och de nationella

¹⁸ Treparsstoppmötet har anordnats sedan 1997 men inrättades formellt 2003 (beslut 2003/174/EG), och ingår nu i Lissabonfördraget. Den makroekonomiska dialogen inleddes 1999 på grundval av ordförandeskapets slutsatser (Europeiska rådets möte i Köln).

¹⁹ Ramen fastställs av kommittén för ekonomisk politik.

systemens skillnader ska respekteras (artiklarna 152 och 153.5 i EUF-fördraget), men en verkningsfull, inkluderande och förstärkt styrning av EMU förutsätter att arbetsmarknadens parter medverkar i problemformuleringen och genomförandet av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i en utsträckning som stämmer överens med övervaknings- och samordningsmekanismernas utveckling. Nationella samråd med parterna har stor betydelse, särskilt när nationella reformprogram antas och landsspecifika rekommendationer genomförs. Sådana samråd har avgörande betydelse för arbetsmarknadsfrågor men också för övergripande ekonomiska och socialpolitiska frågor.

Det finns uppenbarligen utrymme att bättre utnyttja EU-dialogen för att i god tid och effektivt rådfråga arbetsmarknadens parter vid viktiga steg i EU:s beslutsprocess. För att vara ändamålsenligt måste samrådet också omfatta de nationella partsorganisationerna. Det kan bara fungera om medlemsstaterna i överensstämmelse med sina nationella system förbättrar hänsynstagandet till parterna i diskussioner om, utformning av och genomförande av pågående reformer. Det är de nationella regeringarnas ansvar att i enlighet med sina regler och sin praxis lägga upp diskussionerna om de landsspecifika rekommendationerna med parterna. Kommissionen uppmuntrar dock medlemsstaterna att diskutera genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna och alla aktuella reformer med arbetsmarknadens parter, och bifoga deras yttranden till de nationella reformprogrammen.

Kommissionen föreslår att de befintliga formerna för samråd förbättras så här:

Kommissionen träffar arbetsmarknadens parter på EU-nivå i **kommittén för den sociala dialogen**, innan den antar sin årliga tillväxtöversikt, för att inhämta deras åsikter om prioriteringar framöver och om resultaten av den föregående europeiska planeringsterminen. De viktigaste budskapen från samrådet överlämnas till rådet vid det sociala trepartstoppmötet i oktober. Kommissionen bifogar till sin rapport om arbetsmarknadsrelationerna de gemensamma skriftliga yttrandena från parterna, som diskuterats och överenskommit av dem.

Efter att ha antagit den årliga tillväxtöversikten och den gemensamma sysselsättningsrapporten kommer kommissionen att anordna en debatt om dem med arbetsmarknadens parter på EU-nivå och nationell nivå, bl.a. i kommittén för den sociala dialogen. Syftet är att skapa förståelse för varandras förväntningar och farhågor. Debatten läggs upp kring rapportens tabell med viktiga sysselsättnings- och socialpolitiska händelser och kring ekonomiska och sociala reformer, hur de kan påverka sysselsättningen och samhället och hur de kan samordnas. Vid behov omfattar debatten även åsiktsutbyte om frågor av direkt betydelse för parterna, t.ex. löner och kollektivförhandlingssystem. Parternas åsikter vidarebefordras efter vad som är lämpligt. Samrådet ska komplettera åsiktsutbytet mellan kommittéerna (sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd) och parternas sekretariat, och bidrar på så sätt till förberedelserna inför det sociala trepartstoppmötet i mars.

Det **sociala trepartstoppmötet** förblir den högsta instansen i dialogen mellan kommissionen, rådet och arbetsmarknadens parter på EU-nivå för behandling av tillväxt- och sysselsättningspolitiken. Toppmötet i mars inriktas på den europeiska planeringsterminen och förbereds av rådet (sysselsättnings- och socialpolitik). Den politiska dialogen bör föregås av ett förberedande tekniskt möte som organiseras av kommittén för den sociala dialogen. Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag om översyn av beslutet om inrättande av toppmötet, så att det anpassas till de nya institutionella ramarna i Lissabonfördraget och den integrerade tillväxt- och sysselsättningsstrategin i det.

Den nuvarande modellen för tematiska dialoger i sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd bör utvecklas och förenklas. Samrådet kan kompletteras med särskilda möten eller arbetsformer för att bättre involvera parterna i diskussioner om aktuella politiska frågor, med beaktande av deras särskilda ansvarsområden och politiska känslighet (t.ex. ungdomsarbetslöshet, löner, pensioner och reform av hälso- och sjukvården).

Med utgångspunkt i sin rapport om arbetsmarknadsrelationerna och arbetet vid Europeiska observationsorganet för arbetsmarknadsrelationer vid Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor kommer kommissionen också att fortsätta att främja övervakning av dialogen mellan arbetsmarknadens parter i hela EU.

6. SLUTSATSER

Den senaste tidens ändringar av EU:s ekonomiska styrning är avsedda att stärka EMU, avhjälpa några svagheter i dess ursprungliga utformning och göra det mer konkurrensdugligt och tillväxtfrämjande. Kommissionen anser att en viktig del av det är att utveckla EMU:s sociala dimension. Det innebär att man stärker dagens ekonomiska styrning och politiska instrument för att anpassa dem till utmaningarna med EU:s sysselsättnings- och socialpolitik och hjälpa alla medlemsstater att förverkliga sin potential till tillväxt och jobb och stärka den sociala sammanhållningen, vilket är ett av EU:s mål.

En välfungerande valutaunion förutsätter flexibla marknader och lämpliga institutioner som kan hantera den sociala situationen och tillhandahålla tillräckliga skyddsnet för länderna.

EMU:s sociala dimension kan stärkas genom bättre samordning och övervakning av sysselsättnings- och socialpolitiken i den europeiska planeringsterminen, genom användning och styrning av insatser och medel för att hantera sociala problem bättre, genom avskaffande av hindren för arbetstagarnas rörlighet i EU och stärkt dialog mellan arbetsmarknadens parter.

Kommissionen ser fram emot att samarbeta med de andra EU-institutionerna, medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter för att nå snabba framsteg på området.

Bilaga: Sysselsättnings- och socialpolitiska indikatorer (preliminärt)

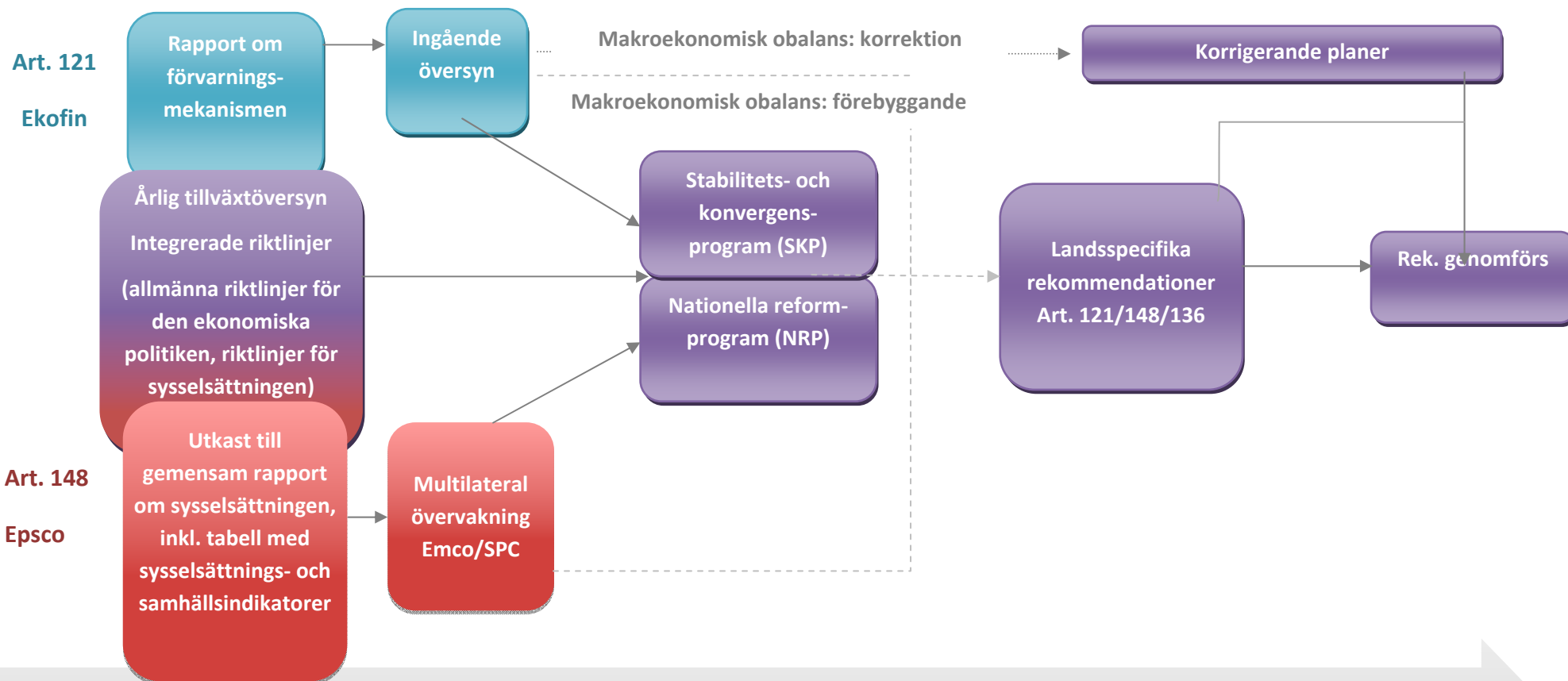
(ska bedömas i utkastet till gemensam rapport om sysselsättningen till den europeiska planeringsterminen 2014)

INDIKATOR	Arbetslöshet (%)	Andel ungdomar som varken arbetar eller studerar (%) och ungdomsarbetslöshet	Hushållens reala disponibla bruttoinkomst, förändring	Fattigdomsrisk 18-64 (%)	Ojämlighet (förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil)
Målpopulation	Arbetskraft	Ungdomar (18-24)	Total befolkning	Befolkning i arbetsför ålder	Total befolkning
Källa och förändring	AKU (årlig förändring)	AKU (årlig förändring)	Nationalräkenskaper	EU-SILC (årlig förändring)	EU-SILC
Skäl för indikatorn	Allmän utveckling på arbetsmarknaden, förlust av produktion och produktivitet, konkurrenskraft, social sammanhållning	Förlust av anställbarhet och produktivitet, relevanta färdigheter, skolors och arbetsmarknadsinstitutioners resultat, konkurrenskraft, social sammanhållning	Total efterfrågan, lönernas tillräcklighet, verkan hos system för ersättning för inkomstbortfall	Fattigdomens allmänna utveckling (särskilt fattigas reala inkomster), social sammanhållning, kompetensförlust	Uppdelning och otrygghet på arbetsmarknaden, lika möjligheter, total efterfrågan och social sammanhållning
EPM, SPPM och JAF används som stöd för tolkningen av huvudindikatorerna.	<p><i>En detaljerad tolkning av tabellen bygger på verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen (EPM), verktyget för bedömning av situationen för det sociala skyddet (SPPM) och de gemensamma bedömningsramarna (JAF) som helhet.</i></p> <p><i>Som exempel visas nedan några indikatorer som visar hur EPM, SPPM och JAF underbygger tolkningen av huvudindikatorerna:</i></p>				
	Andel långtidsarbetslösa, sysselsättning (efter kön, ålder, utbildningsnivå), ofrivilligt deltids-/visstidsarbete, andel lediga platser (medelvärde över 3 år), andra indikatorer på aktiva arbetsmarknadsåtgärder	Ungdomsarbetslöshet, andel ungdomar som varken arbetar eller studerar efter ålder 15-18/18-19/20-24, sysselsättning hos unga, personer som lämnar skolan i förtid	Lön (anställda och egenföretagare) som andel av disponibel bruttoinkomst, reala enhetsarbetskostnader, hushållens sparande, hushållens skuldsättning, arbetslöshetsförmånernas täckning	Tidsmässigt förankrad fattigdomsrisk (%), grad av fattigdom, fattigdomsklyfta, andra fattigdomsmått: fattigdom bland förvärvsarbetande, arbetslösa hushåll, allvarlig materiell fattigdom, andel som riskerar att drabbas av fattigdom eller social utestängning efter ålder (barn, arbetsför ålder, äldre)	Mått på uppdelning (ofrivillig visstid/deltid, övergång på arbetsmarknaden efter typ av kontrakt, lön m.m.), mått på annan ojämlikhet på arbetsmarknaden (läskunnighet, PISA), könsskillnader i lön, ojämlik inkomst (utom ej förvärvsarbetande)

Bilaga: Kompletterande sysselsättningspolitiska och socialpolitiska indikatorer i rapporten om förvarningsmekanismen

INDIKATOR	Sysselsättning (%)	Långtidsarbetslöshet (%)	Ungdomsarbetslöshet (%)	Andel som riskerar att drabbas av fattigdom eller social utestängning (%)
Målpopulation	Befolkning i arbetsför ålder (15–64 år)	Arbetskraft	Arbetskraft i samma åldersgrupp (15–24 år)	Total befolkning
Källa/förändring	Eurostat, AKU/andel och utveckling med tiden	Eurostat, AKU/andel och utveckling med tiden	Eurostat, AKU/andel och utveckling med tiden	Eurostat, SILC/andel och utveckling med tiden
Skäl för indikatorn	Kompletterar arbetslösheten då den visar flöden till och från. Visar även strukturella incitament att inte söka arbete samt avskräckande effekter p.g.a. lång arbetslöshet, odeklarerad arbetskraft, arbete i den informella sektorn och undersysselsättning inom jordbruket.	Visar strukturella problem på arbetsmarknaden, t.ex. bristande överensstämmelse mellan utbud och efterfrågan när det gäller arbetskraftens kompetens och insider-outsider-problem. Visar på minskad chans till återanställning och ökad risk att fastna i arbetslöshet.	Är ett mått på svårigheter för personer, ev. lågutbildade, som tar sig in på arbetsmarknaden. Att vara arbetslös länge i början av yrkeslivet kan få långvariga konsekvenser för framtida intjäningsutsikter och anknytning till arbetsmarknaden.	Aggregerad indikator som visar olika aspekter av fattigdom.
Kompletterande indikatorer	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ungdomar som varken arbetar eller studerar, andel av totala befolkningen i åldrarna 15–24	Omfattar andel som riskerar att drabbas av fattigdom, som visar relativ fattigdom, andel med allvarlig materiell fattigdom, som visar absolut fattigdom, samt personer i hushåll med låg arbetsintensitet.

Stärkt övervakning av sysselsättnings- och socialpolitiska utmaningar i den europeiska planeringsterminen

Oktober: det sociala trepartstoppmötet, Europeiska rådets höstmöte

November: Makroekonomisk dialog, kommissionen ger ut AGS, AMR, utkast till JER

Februari/mars: Ekofin och Epsco, makroekonomisk dialog, trepartstoppmöte, Europeiska rådets vårmöte

April: SKP och NRP slutförs (nationella AM-parter medverkar)

Maj/juni: kommissionen föreslår landsspecifika rekommendationer, diskuteras i rådetskommittéer, Epsco och Ekofin

Juni/juli: Europeiska rådet tillstyrker och rådet antar rekommendationerna